Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 283 | Łódź, Wtorek, 6 grudnia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ז׳ כסלו תרצ״ג | № 283

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

שטרייכען די פערלעגענע שטייערען

פערלאנגען פון דער ווארשאווער האנדעלס- און אינדוסטריע-קאמער — רעפעראט פון געוו. מיניסטער קלארנער. — פרעמיער פריסטאר האט צוגעזאגט צו פערווירקליכען די פערלאנגען

וו א ר ש א, 5 (טעל.)

היינט איז פארגעקומען א פלענאר-זיצונג פון דער ווארשאווער האנדעלס-און אינדוסטריע-קאמער. דער פארזיצער פון דער קאמער, דער געוו. מיניסטער קלארנער, וועלכער האט געהאלטען א רעדע וועגען דערווירטשאפטליכער לאגע און דערביי פארגעשטעלט א דעקלאראציע, וועלכע ענטהאלט פאלגענדע פארשלאגען, וואס די האנדעלס-קאמער וועט פארלעגען דער רעגירונג:

1) פערלעגענע שטייערען זאלען אינגאנצען געשטראכען ווערען. פיקטיווע שטייער-סומען, אויף וועלכע ס׳איז נישטא קיין אויסזיכט, אז זיי זאלען געצאהלט ווערען, שטרייכען.

2) שטראפן פאר נישט בעצאהלען שטייערען אין דער צייט זאלען אפגעמעקט ווערען נאך איידער ס׳וועט ארויס די פערארדנונג וועגען אפשאפען די פערלעגענע שטייערען.

3) די שטייער-אמטען זאלען זיך בעמיהען אדורכצוקומען מיט די שטייער-צאהלערס בנוגע די פערלעגענע שטייערען. אין פרינציפ זאלען אזעלכע שטייערען צולייגט ווערען אויף ראטעס במשך פון פינף יאהר, צורעכנענדיג 10 פראצענט.

די שטייער-צאהלער, וואס וועלען פינקטליך צאהלען די ראטעס, זאל פעררעכענט ווערען די 10 פראצענט פאר 20 פראצענט.

4) דאס געזעץ וועגען געלד-ליכווע זאל אפגעשאפט ווערען.

5) עס זאלען אפגעהיט ווערען די באנק-סודות

6) אפשאפען די סאציאלע דערגרייכונגען פון ״י ארבייטער. אנשטאט 46 שעה א וואך איינפיהרען 48 שעה. ענדערן דעם אורלויב געזעץ, פערקלענערן די אבצאהלונגען פון די סאציאלע פערזיכערונגען, פערלעגענע אפצאהלונגען פון די סאציאלע פערזיכערונגען איינגאנצען שטרייכען.

7) פערקלענערן דעם באהן-טאריף.

8) אפשאפען א רייהע מלוכהשע מאנאפאלען.

די דאזיגע אלע פונקטען האט דער געוו. מיניסטער קלארנער פארגעלייגט דעם פרעמיער פריסטאר, איידער ער איז געקומען אויף דער פלענאר-זיצונג.

פרעמיער פריסטאר, האט זיך בעקענט מיט די אלע פונקטען און אויספיהרונגען פונם רעפעראט און צוגעזאגט צו שטיצען.

פרעזעס קלארנער האט צוגעזאגט זיך צו בעמיהען די אלע פאדערונגען אדורכצופיהרען אין לעבען.

צוזאמענפאהר פון פויערים-פארטיי

וו א ר ש א, 5 (טעל.)

בקרוב קומט פאר אין ווארשא א צוזאמענפאר פון דער פויערים-פארטיי.

ווי מען אינפארמירט, זאל וויטאס אויף דעם צוזאמענפאהר ארויסטרעטען מיט א סענסאציאנעלען רעפעראט.

דער צוזאמענפאהר זאל אננעהמען א גאנצע רייהע וויכטיגע בעשלוסען. ס׳האלט דערביי, אז די פויערים-פארטיי זאל אוועק זעהר לינק.

קאמעראל-טעאטער
— אל. 1 מאי 2 —

„אראראט״

קינסטל. אנפיהרער
משה בראדערזאן

פרייטאג, דעם 9-טען דעצעמבער ד. י.
פייערליכע ערעפנונג פון ווינטער-סעזאן
1-טע שלאגער-פרעמיערע!

טריאומף = ערפאלג אין ווארשא!

פרטים זעה זייט 7.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעל. 72-221
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפע-ראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9—1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.
4091

Dr. Wajnberg
ספעצ. פון הארץ-און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווענד.

פאר גאלד, ביזשעטעריע
און לאמבארד-קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא, פעטריקאווער 7

די נייע טאנץ-שולע
פון ב. ליבאוויטש
פאלודניאווא 36

הויבט אן א נייעם קורס, אבער נאר מיט יודישע געזעלשאפט לאנג און קורץ-געקליידעטע.

איינשרייבונגען פון שילערינס און שילער קומען פאר טעגליך פון 7 ביז 10 אווענד. שבת און זונטאג פון 11 פריה ביז 10 אווענד.

מיט אכטונג
דיפלאמירטער טאנץ-לעהרער
ב. ליבאוויטש.

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס
ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

Dr. med. J. SCHORR
פון IWONICZ
ספעציאליסט
פאר הארץ און סקלעראזא-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אין לאדז
גראנסקא 11, טעל. 226-85
נעמט אן טעגליך פון 4—6 נאכמיטאג.
2899

א גרויסע סענסאציע !!!
דער נייער א״י׳דיגער קלאנג-פילם
זינגט, רעדט העברעאיש 100% א.נ.
„דאס נייע ארץ-ישראל״
שוין אין די נאהנטסטע טעג
אין קינא-טעאטער „ספלענדיד״ נארוטאוויטש 20
5087

וויכטיג נייעס פאר מחותנים!

אויב איהר האלט ביי חתונה מאכען אייערע קינדער. אזוי געהט נישט דינגען פריהער קיין זאל ביז איהר וועט נישט קומען צו-ערשט זעהען דעם פריש ערשטקלאסיגען רעמאנטירטען

ווארשאווער זאל, פאלודניאווא 36

וועלכער איז געווארען איינגעארדענט ספעציעל אויף חתונות און חינוך׳ס און אויף פערשידענע פערוויילונגען אדער אויף פארציעס—חתונות אויף די בעסטע בעדינגונגען צו די צוגענגליכסטע פרייזן.

צו אינפארמירן זיך טעגליך פון 7 פרי—10 אוונד אין ווארש. זאל פאלודניאווא 36

זאל פון שטאט-ראט, פאמארסקע 16
פרייטאג, ד.9 ד.ח. 8.30 אוונט קומט-פאר אן איינציקער
ווארט-קאנצערט פון קינסטלער-רעציטאטאר—
הערץ גראסבארט
אין פראגראם: י. ל. פרץ, ה. לייוויק, מ. ל. האלפערן, ע. שטיינבארג, מ. נאדיר, לוצקי א. אנד.

ב לעטן צום פרייז פון 75 גראשן ביז 1.50 זל. צו בעקומען אין ארבעטער-רעסטאראן, פאלודניאווע 20 און ביים אריינגאנג.
5086

הזכרה.
מארגען, מיטוואך, דעם 7-טען דעצעמבער 1932,
12 א זייגער בייטאג קומט פאר אויפ׳ן בית החיים א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה פון מיין אונפערגעסליכער פרוי און מוטער

ב״ע ח״ שפרה בערגער

אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען צו קומען.
מאן און קינדער.
5081

אנאנסן אין נייעם פאלקסבלאט
האבן גרעסטען ערפאלג!

נייער אמעריקאנער פארשלאג צו ענגלאנד

צאָהלען די ראטע פון מלחמה-חוב דעם 15 דעצעמבער נישט אין גאָלד-שטאַבעס נאָר אין אקצעפטען. — בעראַטונג פון אמעריקאנער קאנגרעס און פרעזידענט הובער

לאָנדאָן, 5 (ספּ. טעל.)

דער אמעריקאנער קאָנגרעס איז זיך היינט צוזאַמענגעקומען.

פרעזידענט הובער באַמיהט זיך אויסצואַרבייטען אַ פּראָיעקט פון מלחמה-חובות, וואָס זאָל מעגליך זיין אָנגענומען צו ווערען דורכ'ן רעפּרעזענטאנטען-הויז און סענאַט.

ניו-יאָרק, 5. (ספּ. טעל.)

מען איז מודיע, אַז פּרעזידענט הובער און מיניסטער מעל האָבען זיך בעראַטען אַ גאַנצע נאַכט וועגען געפינען אַן אויסוועג פון דער סיטואַציע.

עס איז געשיקט געוואָרען א טעלעגראַפישע נייע פּראָפּאָזיציע צו ענגלאַנד, דורך דער פאַרמיטלונג פון אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן.

די אַמעריקאַנער רעגירונג לעגט פאָר ענגלאַנד צו צאָהלען די ראַטע, וואָס פאַלט אויס דעם 15. דעצעמבער נישט אין גאָלד-שטאַבעס, נאָר אין אַקצעפּטען.

א נייער קארטעל

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש).

ווי מיר דערוויסען זיך קומען אין וואַרשאַ פאָר אונטערהאַנדלונגען וועגען שאַפען נאָך אַ קאַרטעל, וואָס זאָל אַרומנעהמען די וועבעריי-אינדוסטריע.

די פאָרשטעהער פון די פראַנצויזישע, ענגלישע און בעלגישע קאַפּיטאַליסטען וועלכע האָבען די גרעסטע אַקציעס אין די פאַבריקען פון קינסטליכען זייד אין פּוילען, זאָלען אַריינטרעטען אין קאַרטעל.

שטורמישע זיצונג פון וואַרשאווער קהלה-ראט

וואַרשאַ, 5 (טעל.)

נעכטען אין אָוונט האָט זיך אָנגעהויבען א זיצונג פון וואַרשאווער קהלה-ראַט.

שפּעט בייינאַכט איז נאָך די זיצונג נישט געווען פערענדיגט. די זיצונג האָט געהאַט א זעהר שטורמישען פערלויף. עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען סובסידיעס און די אָפּאָזיציע האָט געשטורעמט. צוליב דעם, וואָס די „אגודה" שטרייכט די פּאָזיציעס, וואָס זענען בעשטימט פאר די וועלטליכע אינסטיטוציעס.

פראטעסט-מיטינג געגען לעגיסלאטיווען ראט

ארגאניזירט פון די רעוויזיאניסטען אין ארץ-ישראל

ירושלים, . (יט"א טעלעגראַפיש).

די רעוויזיאָניסטען האָבען אָרגאַניזירט אַ פּראָטעסט-מיטינג געגען דעם פּראָיעקט צו שאַפען אַ לעגיסלאַטיווען ראַט אין ארץ-ישראל. אין מיטינג האָבען זיך בעטייליגט אַ ערך טויזענד מאַן. פּאָליצי האָט געהיטען די אָרדנונג.

אויף דער היינטיגער סיים-זיצונג

האט די יודישע קאלא ארייננעטראגען אַנ'אינטערפעלאציע וועגען די ענדעקישע עקסצעסען

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש)

היינט קומט פאָר אַ זיצונג פון סיים.

די יודישע קאָלאָ האָט אַריינגעטראָגען אין סיים אַנ'אינטערפּעלאַציע, וואָס וועט געשטעלט ווערען אויפ'ן סדר-היום פון דער היינטיגער זיצונג.

די אינטערפעלאַציע איז אונטערגעשריבען פון דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט, און עס ווערט אינטערפּעלירט וועגען די אנטי-יודישע עקסצעסען פון די ענדעקישע סטודענטען אויף אַ רייה אוניווערזיטעטען אין לאַנד.

אין דער אינטערפּעלאַציע פאָדערט די יודישע קאָלאָ צו פיהרען אַ שטרענגע אויספאָרשונג און צו בעשטראָפען די שולדיגע, כדי עס זאָלען זיך אַזעלכע עקסצעסען נישט מעהר איבערחזר'ן.

* * *

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

אין נאָמען פון יודישען קאָלאָ האָט דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט צוגעשיקט צום בילדונגס-מיניסטער אַ מעמאָריאַל וועגען די אַנטי-יודישע עקסצעסען פון די ענדעקישע סטודענטען.

צום מעמאָריאַל איז בייגעלעגט א בריף פון די יודישע סטודענטען, וואָס גיבען אַנ'אויסשעפּליכען מאַטעריאַל וועגען די געשעהענישען.

דאָס יודישע קאָלאָ בעט דעם בילדונגס מיניסטער אָנצונעהמען מיטלען, אַז ס'זאָל זיך מעהר נישט איבערחזר'ן די בעדויערנסווערטע עקסצעסען אויף יודישע סטודענטען.

א שרעקליכע באהן-קאטאסטראפע

4 מענשען אומגעקומען

ראַדאָמסק, 5. (טעלעפאָניש).

היינט 9 אָוונד איז דער וואַרשאַווער שנעלצוג ביי דער סטאַציע אַרויפגעפאָהרען אויף אַ פוהר.

פיער מענשען, וועלכע זענען געזעסען אויף דער פוהר זענען צושמעטערט געוואָר'ען. 3

מפלה פון די אסימילאטארען ביי די ווינער קהלה-וואהלען

וויען, 5. (יט"א טעלעגראַפיש).

די וואַהלען צו דער ווינער קהלה האָט געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַט:

די אַסימילאַטאָרען וועלכע האָבען געשלאָסען אַ בלאָק מיט די האַנדווערקער האָבען בעקומען 15 מאַנדאַטען. ציוניסטען — 14. פּועלי ציון — 3, מזרחי — 1. ראַדיקאַלע ציוניסטען — 1. אומפּאַליטישע ציוניסטען (נייע גרופּירונג) — 1 מאַנדאַט. דער 36-טער מאַנדאַט איז נאָך נישט בעשטימט. ער וואַקעלט זיך צווישען די ציוניסטען און אַסימילאַטאָרען.

איינס איז שוין קלאָר, אַז די ווינער אַסימילאַטאָרען האָבען ביי די איצטיגע קהלה-וואַהלען פערלוירען די מעהרהייט פון דער ווינער קהלה.

גאנדיס א נייער הונגער-שטרייק

לאָנדאָן, .5 (ספּ. טעל.)

5 די צייטונגען זענען מודיע וועגען אַ נייעם הונגער-שטרייק וואָס גאַנדהי האָט נעכטען אָנגעהויבען, דאָס מאָל אַלס פּראָטעסט געגען דעם, וואָס מען בעהאַנדעלט שלעכט אין תפיסה זיין חבר פּראָפ. פּאַטוואַרהאַן.

אין משך פון די ערשטע 24 שעה האָט גאַנדי פערלוירען 6 פונט פון דער וואָג און איז אַזוי ווייט אָפּגעשוואַכט געוואָרען, אַז ער האָט געמוזט איבערייסען דאָס פאַסטען און אויסטרונקען אַ גלאָז פּאָמעראַנצען-זאַפט. מיטוואָך זאָל ער אויפסנייע אָנהויבען הונגערען. דער דערמאָהנטער פּראָפעסאָר פאַסט שוין זינט דעם 17-טען נאָוועמבער און זאָל שוין האַלטען ביים שטאַרבען.

אויגוסטאָ טוראַטי, איינער פון די אָנגעזעהענסטע פיהרער פון די פאַשיסטען איז פלוצים בעזייטיגט געוואָרען פון אַלע זיינע אַמטען. ער זאָל האָבען אין פּריוואַטע בריף זיך אויסגעדריקט זעהר בעליידיגענד וועגען מוסאָליני'ן.

אנגעהויבען די לימודים אויף די לעמבערגער הויך-שולען

לעמבערג, 5. (טעלעפאָניש).

היינט האָבען זיך אויף אַלע לעמבערגער הויך-שולען אָנגעהויבען די למודים, צו דער פּראָקוראַטור האָבען זיך היינט געמאָלדען די אָנפיהרער פון דער אַקאַדעמישער יוגענד מאַרטשעלינסקי און מאַטלאַכאָווסקי, וועלכע זענען געזוכט געוואָרען דורך דער פּאָליציי.

געשלאגען די „הכח"-שפילער אין ביליץ

קראָקאָ, 5.)(טעלעפאָניש).

בעת אַ פוסבאָל-מעטש צווישען „שטורם" און „הכח" אין ביליץ איז צום סוף געקומען צו אַ געשלעג, צווישען די שפּילער און קריסטליכען פּובליקום.

בעת'ן שפּילען האָט איינער פון „שטורם" אַ געוויסער האַלטומאַ געגעבען אַ זעץ אין פּנים דעם שפּילער פון „הכח" קאָהן.

צו פערטיידיגען קאָהנען האָט זיך אויף האַלאַמאַן געוואָרפען דער צווייטער שפּילער פון „הכח" מאָהל.

דאָס קריסטליכע פּובליקום האָט זיך דעמאָלט געוואָרפען אויף מאָהל'ן, און געוואָלט איהם ליינטשען. מאָהל איז ענטלאָפען.

צווישען קריסטליכען עולם און די שפּילער פון „הכח" איז געקומען צו אַ געשלעג. די פּאָליציי האָט צוריקגעשטעלט די אָרדנונג.

די שפּילער פון „הכח" האָט די פּאָליציי אַוועגגעפיהרט מיט זייער'ע אויטאָס.

פראנקרייך דארף נישט בעצאהלען אמעריקא די מלחמה-חובות

ערקלערן פארשטעהער פון די פראנצויזישע פארלאמענטארישע פראקציעס

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן עפענען דעם אמעריקאנער קאָנגרעס האָט „לאַ פּטי זשורנאַל" פערעפענטליכט דעם רעזולטאַט פון אַנ'אַנקעטע, וואָס איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען ביי די אָנגעזעהענסטע פראַנצויזישע פּאַרלאַמענטאַריער, וועגען דער שטעלונג פון פראַנקרייך בנוגע די מלחמה-חובות און ספּעציעל וועגען די דעצעמבער-ראַטעס.

דער אָנפיהרער פון די רעכטע אין פּאַרלאַמענט לואי מאַרען איז אין דער מיינונג, אַז פראַנקרייך דאַרף ענטפערען, אַז זי וועט גאָרנישט צאָהלען. ער שטעלט פעסט, אַז ער גלויבט נישט אין אמעריקאס נאַאיווקייט. אמעריקא האָט זיך גענוי אָפּגעגעבען א חשבון דערפון, אַז מען קאָן נישט אויפסגיי לאָזען אין גאַנג דעם אָפּגעשטעלטען אָרגאַניזם פון מלחמה-חובות און ענטשעדיגונג.

דער אָנפיהרער פון די ראַדיקאַלען פּיער קאָט ווייזט אָן, אַז די פראַנצויזישע עפענטליכע מיינונג איז ענטשלאָסען געגען צאָהלען די ראַטעס, דאָך דאַרף אָבער פראַנקרייך זיך נישט אָפּזאָגען פון איהר אונטערשריפט.

דער פּאָרזיצער פון דער אויסערן-קאָמיסיע ביים פּאַרלאַמענט, דער ראַדיקאַל פראַנסואַ אַלבער שטעלט פעסט, אַז מען מוז דורכאויס פערלאַנגען פון אמעריקא די גלייכבערעכטיגונג פראַנקרייכס מיט די אַנדערע בעלי-חובות, וועלכע זענען דורך אמעריקא בעפרייט געוואָרען פון צאָהלען די חובות.

דער סאָציאַליסט אוריאָל האָלט, אַז פראַנקרייך דאַרף נישט צאָהלען די דעצעמבער-ראַטע. קודם כל צוליב דעם, וואָס די דייטשען האָבען בעקומען א מאָראַטאָריום און אויך צוליב דעם, וואָס פראַנקרייכס פינאַנצען ערלויבען נישט צו צאָהלען.

„שיר" „שיר"
זאַל פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטש 20

לאָדזשער ייד. מוזיק = פאַריין „שיר"

דאָנערשטאָג, ד. 8-טן דעצעמבער 8.45 קומט פאָר אַ זייגער אָוונט

קאָנצערט פון „שיר"-כאָר

אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. י. פּייווישיס.

סאָליסטן: פּראָפ. ס. קראַפּיוניק (סאָפּראַן).

אין פּראָגראַם: I טייל: הענדעל — 2 פראַגמענטן פון אָראַטאָריום „יהודי המכבי", פ. מענדעלסאָן — דער שדים-טאַנץ פון וואַלפּורגיס-נאַכט, פ. מענדעלסאָן — תהילים קאַפּ. 42. II טייל: יידישע פאָלקס-לידער: קרעמער, אונטער די גרינינקע בוימעלעך, פרייד פון ערד, וואַסערלעך, בולבעס, אַ ליבע שפּילען, ווי ווער זינגט.

ביים קלאַוויר: פּראָפ. ל. לאַקס.

בילעטן צום פּרייז פון 80 גראָשן ביז 3 זלאָטים צו באַקומען אין דער קאַסע פון דער פילהאַרמאָניע. 4878

„שיר" „שיר"

קלאַנגי-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאָלג. טעג!
מעכטיגע דראַמע לויט די ערצעהלונג פון Jochannes „מערב-פראָנט 1918" א.ג.
„אקופּאַנטען"
גרויליגע מאָמענטען פון וועלט-קריג.
אין די הויפּט-ראָלען:
Gustaw Diesel, Fritz Kompers
קירצליך. אין יעדן פאַרט א מיידל.
אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4 נאָכמיטאָג שבת און זונטאָג 12 א זייגער בייטאָג.

יעדער ליבהאָבער פון שעהנער קונסט
דאַרף בעזוכען די
בילדער-אויסשטעלונג
פון בעריהמטען קונסט-מאָלער
יעקב ראַטבוים
אין לאָקאַל פון „בני ברית"
פּיעטריקאָווער 90.

דר. מעד. בערמאַן
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקה. מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג א. סעקסועלע בעראַטונג. נעהמט אָן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אָוונד, זונטאָג פון 9—1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

פרייטאג און שבת אין לעמבערג

דער לעמבערגער „נייער מאָרגען" אינפאָרמירט וועגען דער לאַגע אין לעמבערג פרייטאָג און שבת אָט וואָס:

פרייטאָג איבדערפריה איז אין שטאָט פּאָרגעקומען אַ בערוהיגונג. נאָך דער דאָנערשטאָגדיגער פערזאַמלונג פון די אַקאַדעמיקער אין זייער הויז אויף לאָזינסקיעגאָ גאַס, וואו עס איז בעשלאָסען געוואָרען אָפּצושטעלען די ווייטערע עקסצעסען, האָט די יודישע בעפעלקערונג אין לעמבערג זיך בערוהיגט און פרייטאָג איבדערפריה האָט מען אָנגעהויבען צוטרעטען צו דער נאָרמאַלער טאָג־טעגליכער בעשעפטיגונג. מענשען האָבען זיך אָנגעהויבען אַרויסווייזען אין גאַס, פיל לעמבערגער יודען זענען נעמליך אין משך פון עטליכע טעג אין פערהויפט נישט אין גאַס געווען. ערשט פרייטאָג איבדערפריה האָבען זיי פערלאָזט זייערע וואוינונגען.

טראָץ דער בערוהיגונג איז אָבער די פּאָליציי שמירה נישט פערקלענערט געוואָרען. פּאָליציי־אישע פּאַטרולען האָבען מאַרשירט אין די העלמס אין גאַס און האָבען געוואַכט איבער דער אָרדנונג אין שטאָט. פאַר דער אוניווערזיטעט און פּאָליטעכניקום זענען אין משך פון גאַנצען פרייטאָגדיגען טאָג געווען פערזאַמעלט הונדערטער אַקאַדעמיקער, וועלכע זענען אָבער נישט אַריינגעלאָזט געוואָרען אין אוניווערזיטעט. פערשטעהט זיך, אַז טראָץ דעם זענען יודען דורך די דערמאָנטע גאַסען נישט געגאַנגען, ווייל זיי האָבען מורא געהאַט פאַר קלעפּ.

דער שרעקליכער וועג צו דער כלה

מיט אַ שרעקליך געוויין איז געקומען צו אונז אין רעדאַקציע אַ געוויסער סיגאַל פון קאָרקאָווא גאַס וועלכער האָט דערציילט אַז זיין זוהן געפינט זיך אין אַ שווערען צושטאַנד צוליב דעם, ווייל ער איז בעת די לעצטע געשעהענישען שרעקליך צעשלאָגען געוואָרען, זיין זוהן הייסט מוניאַ סיגאַל און ער האָט אַ כלה אויף זשולקאָווסקאַ־גאַס 51, דינסטאָג בייגאַכט איז סיגאַל געגאַנגען געוואָהר ווערען וואָס דיין כלה טוט. אויפ'ן וועג איז ער איבערגעפאַלען געוואָרען מיט מעסערס. די מעסער־שטעך האָבען איהם פערוואונדעט די לעבער אין בויך, מוניאַ סיגאַל געפינט זיך איצט אין אַלגעמיינעם שפּיטאָל און זיין צושטאַנד איז אַ שווערער.

„פּשעפּראַשאַם".

דער פרייטאָגדיגער „דילאָ" ברענגט פּאָלגענדע באַטיק: „צוליב אַ טעות" זענען אויך צושלאָגען געוואָרען עטליכע אוקראַאינער, צוו. אַנד. זענען צעשלאָגען געוואָרען: יורקאָ לאַפּאַטינסקי, פּראָפ. פּשעבישקאַ, פּראָפ. קודריק און אַנדערע. די עקסצעדענטען האָבען פערהאַלטען דעם אוקראַאינישען פּובליציסט האָלובצעוו. יועמען זיי האָבען נישט געוואָלט גלויבען, אַז ער איז נישט קיין יוד און האָבען זיך איהם געהייסען איבערצלמען".

„דילאָ" בעמערקט ווייטער אַז אַלע אוקראַאינער, וועלכע זענען צושלאָגען געוואָרען און וועגען וועלכע מען איז געוואָהר געוואָרען אַז זיי זענען נישט קיין יודען זענען פערזענליך איבערגעבעטען געוואָרען פון די אַקאַדעמיקער פאַר דעם „טעות" מאַנכע האָבען בעקומען צום אָנדענקונג גרינגע בענדלעך...

איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור

די פּאָליציי האָט איבערגעגעבען צו דער פּראָקוראַטור לעצטען פרייטאָג 75 פער־זאָן. דערפון זענען 30 פּראָצענט אַקאַדעמיקער און 70 גאַסען־שומאָווינעס.

אוואַנטורעס

פרייטאָג צו נאַכטס אין די שפּעטע אָוונט־ שעה'ן האָבען זיך אין גאַס ווידער געזאַמעלט גרופּען אַקאַדעמיקער, וועלכע האָבען פערשטעכט יודישע דורכגעהער, אַ גאָר „פלייסיגע" אַגיטאַציע האָבען אָנגעפיהרט צווי קריסטליכע אוניווערזיטעטס שילערינס, ביידע זענען אַרעסטירט געוואָרען.

יודען וואָס קומען אין רעדאַקציע

צו אונז אין רעדאַקציע איז געקומען בערנאַרד פרייווערלד, לעגיאָנאָוו, וועלכער האָט געוויזען אַ שווערע וואונד וואָס ער האָט בעקומען מיט אַ מעסער אין די פּלייצעס לעצטען מיטוואָך בייגאַכט, הילף האָט איהם ערטייל די אַפּטייק פון ה' אשכנזי.

העניך בלייוויס, פּלאַץ זשעשובי 6 האָט אונז דערציילט אַז בשעת ער האָט געוואָלט שיצען אַ יוד מיט באָרד און פּאות, פון די איבערפאַלער, איז ער צושטאָכען געוואָרען מיט אַ מעסערל. בלייוויס האָט אונז געוויזען פיל וואונדען וואָס ער האָט בעקומען אויפ'ן גאַנצען קערפּער, דער גאַנצער קאָפּ איז ביי איהם אויך פערבאַנדאַזשירט.

דעפּ. גרינבוים טעלעפאָנירט פון פּאַריז קיין לעמבערג

. אַנומעלט ביינאַכט האָט צו דר. אברהם איינדלער אָנגעקלונגען דעפּ. יצחק גרינבוים, וועלכער געפינט זיך איצט — ווי בעקאַנט — אין פּאַריז און האָט איהם אָנגעפרעגט אין צוזאַמענהאַנג מיט די בעאונרוהיגענדע ידיעות מיט וועלכע עס איז איבערפולט די אויסלענדישע פּרעסע, וואָס עס הערט זיך אין לעמבערג, און ווי ער האַלט אין זיין געזונד־צושטאַנד נאָך דעם טרויעריגען איבערפאַל אויף איהם.

דער טעלעפאָנישער שמועס צווישען לעמבערג און פּאַריז האָט געדויערט אַ לענגערע צייט.

וויפיל פּערזאָנען זענען אַרעסטירט געוואָרען?

פון אַמטליכע קרייזען גיט מען איבער, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע עקסצעסען זענען אין לעמבערג אַרעסטירט געוואָרען 233 פּערזאָן. אַדמיניסטראַטיוו זענען אין שנעלען וועג בעשטראָפט געוואָרען 192 פּערזאָן. דער רעשט איז איבערגעגעבען געוואָרען אין רשות פון פּראָקוראָר.

א גלעזער האט געהאקט שויבן

די אַגענץ „ווסכוד" מעלדעט אַז בעת די לעצטע עקסצעסען איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז אין יודישען קוואַרטאַל זענען אויסגעהאַקט געוואָרען פיל שויבען, אויף דעם דאָזיגען שטח וואו די דעמאָנסטראַנטען זענען נישט צוגעקומען, דאָס האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פּעראינטערעסירונג ביי דער זיכערהייטס־מאַכט, וועלכע האָט דורכגעפיהרט אַ שטרענגע אויספאָרשונג, עס האָט זיך אַרויסגעוויזען — מעלדעט „ווסכוד" — אַז אַ געוויסער וואַקסמאַן האָט זיך בעוויזען מיט אַ דראָט 2 מעטער די לענג און אַרומגעגאַנגען האַקען שויבען אין יודישען קוואַרטאַל, וואַקסמאַן איז א גלעזערס א זוהן.

אגב זענען אונז בעקאַנט פאַקטען אַז קאָרפּאָראַנטען האָבען געהאַקט שויבען אין יודישען קוואַרטאַל — די רעד.

ווער איז דער צעשלאָגענער סטודענט זאַמאַרסקי?

דער נעכטיגער „קוריער לוואָווסקי" שרייבט: „צוליב דער ידיעה פון „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" דעם הויפּט־אָרגאַן פון דער סאַנאַציע אַז דער כלומרשט זאַמאָרסקי וועלכער איז פערוואונדעט געוואָרען אויף קאָפּערניקאַ גאַס האָט אַ געשניטענע וואונד אויף דער האַנד, האָבען מיר בעמערקט אַז דער סאַנאַציע־אָרגאַן בעשולדיגט(?) אַ איינגעניעם מענש ווייל זאַמאָרסקי איז אַ מיטגליד פון דער סאַנאַטאָרישער יוגענד, הייבט האָבען מיר בעקומען אין דער פראַגע אַ ריכטיג שטעלונג פון „לעגיאָן מלאָדיך" אויפ'ן סמך פון אַרטיקעל 19 וועלכער לויטעט:

עס איז נישט אמת אַז דער סטודענט זיגמונט זאַמאָרסקי זאָל זיין איינער פון די וויכטיגסטע אָנפיהרער פון „לעגיאָן מלאָדיך", דאַגעגען איז אמת, אַז דער סטודענט זיגמונט זאַמאָרסקי איז קיינמאָל נישט געוועזען קיין מיטגליד פון „לעגיאָן מלאָדיך".

דער דאָזיגער אַפּלייקענונג גלויבען מיר נישט. עס איז אונז גלייכגילטיג ווי אַזוי דער „לעגיאָן מלאָדיך" פיהרט די מיטגלידער רשימות. מיר האָבען נישט בדעה צו קאָנטראָלירען אַלע זייערע רשימות און אויך נישט די רשימות פון אַנדערער סאַנאַטאָרישער יוגענד - אָרגאַניזאַציע. אָבער מיר בלייבען דערביי און שטעלען פעסט דעם פאָלגענדיגען פאַקט: דער סטודענט זאַמאָרסקי איז געווען דער גרינדער און אָנפיהרער פון דער סאַנאַטאָרישער קאָרפּאָראַציע „בעלאָנאַ", — דער סטודענט זאַמאָרסקי איז אַלגעמיין בעקאַנט אונטער דער יוגענד ווי איינער פון די אָנפיהרער פון דער סאַנאַטאָרישער יוגענד. דערפאַר האָט דער „לעגיאָן מלאָדיך" אויסגעוועהלט צווישען איהר און דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" לטובת דער לעצטער זאָל דאָס פערבלייבען אַ סוד פון זיין עטיק, וועלכע מיר קאָנען נישט.

שבת באַכמיטאָג האָט דער לעגיאָן מלאָדיך פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט וואו ער שטעלט פעסט אַז זאַמאָרסקי איז נישט קיין מיטגליד און אַז ער האָט מיט איהם קיין שום שייכות נישט.

פּראָטעסט־רעזאָלוציע פון יוד. סטודענטען אין פּאַריז

איבערגעגעבען דעם פּוילישען אמבאַסאַדאָר

פּאַריז, 5. (יט"א טעלעגראַפיש).

דער פערבאַנד פון די יודישע סטודענטען פון פּוילען אין פּאַריז, האָט אָפּגעהאַלטען אַ פּראָטעסט־מיטינג געגען די עקסצעסען אויף די יודישע סטודענטען אויף די פּוילישע הויכשולען. ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָטעסט־רעזאָלוציע וועלכע איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם פּוילישען אַמבאַסאַדאָר.

בעשטראָפט ענדעקישע סטודענטען

וואַרשאָ, 5. (טעלעפאָניש).

אין דער וואַרשאָווער סטאַראָסטיע איז היינט פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון די אַרעסטירטע ענדעקישע סטודענטען וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אין די מאַניפעסטאַציעס דעם 3-טען היינטיגען חודש.

7 סטודענטען זענען פערמשפּט געוואָרען צו 60 טעג אונבעדינגטען אַרעסט און 3 סטודענטען צו בעצאָהלען צו 2 טויזענד זל. אָדער 60 טעג אונבעדינגטען אַרעסט.

דייטשען האבען נישט קיין צוקונפט אין פּויזנער קאנט

שטעלט פעסט א היטלעריסטישע צייטונג

עסען, 5. (ספּ. טעל.)

די היגע היטלעריסטישע „נאַציאָנאַל־צייטונג" האָט פערעפענטליכט אַ סענסאַציאָנעלען אַרטיקעל א.ג. „דאָס דייטשטום אין פּויזען".

איז'ם אַרטיקעל שטעלט די צייטונג פעסט, אַז די דייטשען האָבען זיך נישט געהאַלטען אין די ביסמאַרקס אַנווייזונגען וועלכע האָבען פּאָרלאַנגט אַז די פּויזנער פּראָווינץ זאָל אַרויסגעהאָלפען ווערען מיט געלד, אין געגענפאַל וועט די דאָזיגע פּראָווינץ פערלוירען ווערען פאַר די דייטשען. אַזוי איז טאַקע געוואָרען, איצט בעהמען די אַלטע חזאים בקמה. פאַר דער מלחמה האָבען אין פּויזנער קאַנט געוואוינט 55 פּראָצענט פּאָליאַקען, וועלכע זענען ס'רוב געווען אַרבייטער און דער האַנדעל און לאַנדווירטשאַפט איז געלעגען אין די הענד פון דייטשען, נאָך דער מלחמה האָבען אַכציג פּראָצענט דייטשען פערלאָזען דעם פּאָזנער קאַנט, איצט איז דער קאַנט בעזעצט פון פּאָליאַקען און די דייטשען האָבען שוין דאָרטען קיין שום האָפנונגען נישט.

ענגלאנד קאן נישט צאהלען

לארד רידינג וועגען ענגלישען חוב אין אמעריקא

דער געוועזענער ענגלישער אויסערן־מיניסטער לאָרד רידינג, וועלכער איז נאָר וואָס צוריקגעקומען פון א פּריוואַטער רייזע איבער די פעראייניגטע שטאַטען, האָט אין אַ געשפּרעך מיט א זשורנאַליסט אַרויסגעזאָגט זיך אויף פאָלגענדען אופן וועגען די ענגלישע קריגס־חובות אין אַמעריקאַ. לאָרד רידינג האָט ערקלערט:

דער ענגלישער פאָרשלאַג, וואָס איז געמאַכט געוואָרען אַמעריקאַ, וועגען אָפּלעגען די ראַטע פון קריגס־חוב, וואָס דאַרף געצאָהלט ווערען דעם 15 דעצעמבער, איז וויכטיג פאַר אַמעריקאַ, פּונקט אַזוי, ווי פאַר ענגלאַנד. ווען ענגלאַנד און אַמעריקאַ האָבען בשעתו געשלאָסען דעם אָפּמאַך וועגען די קריגס־חובות, האָט מען נישט געקאָנט פאָראויסזעהען, אַז אין 14 יאָהר אַרום. נאָך דעם שלום־שליסען, וועט מען זיך געפינען אין אַזאַ לאַגע, אין וועלכער מען געפינט זיך איצט; עס האָט זיך קיינער נישט געקאָנט פאָרשטעלען, אַז די ווירטשאַפטליכע דעפּרעסיע אין דער גאַנצער וועלט וועט זיין אַזוי שווער און קריטיש. ווי איצט, אויפ'ן גרונד פון אָפּמאַך מיט אַמעריקאַ האָט ענגלאַנד געדאַרפט בעצאָהלען אַמעריקאַ א גרעסערע סומע געלד, ווי יעדער אַנדערע מלוכה.

פון איהר זייט האָט ענגלאַנד, שליסענדיג די אָפּמאַכען וועגען די קריגס־חובות מיט די איראָפּעאישע מלוכות, בעדייטענד איהרע פאָדערונגען פערקלענערט, האַלטענדיג זיך אין פּרינציפּ, אַז זי דאַרף קריגען פון די דעביטאָרען נאָר אַזוי פיל, וויפיל זי דאַרף האָבען צו בעצאָהלען איהרע אייגענע חובות די פעראייניגטע שטאַטען. איך בעקלאַג מיך נישט אויף דער האַנדלונג פון אַמעריקאַ און קריטיקיר זי נישט. איך בעט נאָר נעהמען אין אַכט, אַז עס האָט קיינער נישט געקאָנט פאָראויסזעהען, אַז די וועלט וועט זיך געפינען אין אַזאַ שווערער לאַגע.

יעדען חוב קאָן מען בעצאָהלען מיט געלד, סחורות אָדער אָפּדינגען; געלד איז ביי אַלע ווייניג געבליבען; אפשר אין די סייפען פון דער אָדער אין יענער באַנק געפינט זיך אַביסעל מעהר געלד, אָבער דאָס אַלגעמיינע בילד ענדערט דאָס נישט. איז אויב מען קאָן נישט בעצאָהלען די חובות מיט געלד, דאַרף מען עס טון אין סחורות אָדער מיט עפּעס אָפּדינגען. נאָר דאָ שטעהען אויף די שוועריגקייטען. מען זאָל וועלען בעצאָהלען די קרעדיטאָרען מיט סחורות דאַרף מען אַוועקגעבען צוויי מאָל אַזוי פיל סחורה ווי דעמאָלט, ווען מען האָט געשלאָסען דעם אָפּמאַך וועגען די קריגס־חובות, ווייל די פּרייזען אויף די סחורות זענען פון יענער צייט קאַטאַסטראָפאַל געפאַלען. די שוועריגקייט פון די חובות איז אַזוי אַרום פערדאָפּעלט.

ווען עס איז בשעתו פעסטגעשטעלט געוואָרען די אַלגעמיינע סומע פון ענגלישען חוב, האָבען אַלע געהאָפט, אַז ענגלאַנד וועט בעקומען פון דייטשלאַנד די רעפּאַראַציאָנס אויסצאָהלען און וועט צאָהלען אַמעריקע דערמיט, וואָס זי וועט בעקומען פון דייטשלאַנד. איצט קאָן קיין רייד נישט זיין וועגען דעם מען זאָל קאָנען פון דייטשלאַנד אַרויסבעקומען עפּעס רעפּאַראַציעס. און דעריבער בעט איך די אַמעריקאַנער נישט צו פערגעסען, אַז ענגלאַנד אַליין בעקומט איצט נישט קיין שום חובות געצאָהלט.

די איינציגע פראַגע, וואָס שטעהט איצט, איז די, צי איז נישט פאַרהאַן אַ מעגליכקייט אָפּצולעגען די ראַטע, וואָס דאַרף איצט געצאָהלט ווערען ביז עס וועט דערגרייכט ווערען אַ פערשטענדיגונג מיט אַמעריקע וועגען רעוויזירען די חובות. ווי אַמעריקע זאָל נישט האַנדלען, וויל איך דאָך דערמאָהנען יעדען ענגלישען בירגער, אַז אויך אַמעריקע קומט אויס צו קעמפען מיט גרויסע שוועריגקייטען.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דינסטאג, דעם 6 דעצעמבער 1932

11,40 טעגליכער פּרעסע־איבערזיכט. 11,50 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאַר לופט־פליה־קאָמוניקאַציע. 11,58 צייט־סיגנאַל. 12,10 גראַמאָפאָן־פּליטען. 1,20 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט 3,15 ווירטשאַפטליכער קאָמוניקאַט. 3,25 רעפעראַטען. 3,50 גראַמאָפאָן־פּליטען. 4,25 פאָרלעזונג פאַר לעהרער. 4,40 רעפעראַט. 5,00 נאָכמיטאָג. קאָנצערט. 6.00 לייכטע און טאַנץ־מוזיק. 7.00 פערשידענעס. 7,20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, רעפּערטואַר פון די טעאַטערן. 7,30 ראַדיאָ־פּרעסע. 7,40 שמועסען. 8,00 אָווענד־קאָנצערט, ספּאָרט־ידיעות, ראַדיאָ־פּרעסע. 10,15 ליטעראַרישע פּירטלשטה. 10.30 טראַנזמיסיע פון אויסלענדישע סטאַציעס.

• • •

אויסלאַנד

7,30 בודאַפּעשט — אָפּערע. 8.00 בוקאַרעשט — סימפאָנישער קאָנצערט. 8.00 אָסלאָ — קאָנצערט. 8,15 מינכען — אָפּערעטקע. 8.45 רוים — קאָמפּאָזיטאָרען־קאָנצערט. 8 40 אָפּערעטקע.

יודיש טעאטער
סקאלא
שרודמיעסקא 15, טעל. 232.33

די בעליבטע יובילאַר
רעגינא צוקער
דער בעריהמטער ארטיסט
הערמאַן פעניגשטיין
מיט'ן גאַנצען אויסגעצייכענטען אַנסאַמבל.

היינט, דינסטאג, 9 אָוונט
צום לעצטען מאָל די קאָמישע אָפּערעטע
אין 3 אקטען
די רבּי'ציך פון בראָדוויי
מיט רעגינא צוקער און הערמאַן פעניגשטיין אין דער הויפּט־ראָלען.

דאָנערשטאָג, דעם 8. דעצ. 9 אָוונט
2-טע פּאָפּולערע פאָרשט.
פּרייזען פון 60 גר. ביז 2 זל.
די רומענישע חתונה
ראָל „דבורה" — רעגינא צוקער; „סאָמקע" — הערמאַן פעניגשטיין.
גרויסער כאָר און אָרקעסטער!
הערליכע אויסשטאַטונג!
בילעטען אין קאַסע פון סקאַלאַ־טעאַטער

מאשין־לעבען
ווערן אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

לאדז, 6 דעצעמבער 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 6 דעצעמבער 1932

א נייער ריזיגער קאנאל

וואס וועט פערבינדען צוויי ים'ען

א קאלאסאל ווערק, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען איז רוסלאנד אין א רעקארד-צייט

כמעט אונבאמערקט פאר דער וועלט, אין אנ'אונגלויבליכער רעקארד-צייט פון א קנאפ יאהר, איז אין רוסלאנד דורכגעפיהרט געווארען א ריזיגע ארבייט, וואס וועט האבען די גרעסטע עקאנאמישע פאלגען. עס האנדעלט זיך וועגען א קאנאל, אדער ריכטיגער געזאגט וועגען א סיסטעם פון קאנאלען, וואס וועלען פערבינדען דעם באלטישען ים מיט דעם ווייסען ים אויפ'ן ווייטען צפון.

עס איז פערהעלטנישמעסיג פיל געשריבען געווארען וועגען דעם גראנדיעזען ווערק פון דניעפראסטראי, וועגען דערמאנטען קאנאל איז גאנץ ווייניג באקאנט אויסער רוסלאנד, אין דער ווירקליכקייט אבער שטייגט איבער די ארבייט ביים דורכפיהרען די צפון-קאנאלען די ארבייט פון דניעפראסטראי. צוליב געוויסע טעמים האבען די סאוויעטען געהאלטען פאר נויטיג נישט פיל צו טרומייטערן וועגען אט דער גרויסער ארבייט. און ערשט איצט האבען זיך אין די סאוויעטישע בלעטער בעוויזען גרעסערע ארטיקלען וועגען דעם ענין. אויפ'ן סמך פון די לעצטע אינפארמאציעס בעריכטעט דער מאסקווער קארעספאנדענט פון „בערלינער טאגעבלאט" אין א בריף אונטערן נאמען: „קאנאל צווישען צוויי וועלטען":

דער פאנאמא-קאנאל האט 82 קילאמעטער אין דער לענג, דער סועץ-קאנאל — 164 קילאמעטער, אבער פאר דער פערבינדונג פונם ווייסען ים מיטן באלטישען, האט מען געמוזט בויען א קאנאל פון 226 קילאמעטער. דער פאנאמא-קאנאל איז געבויט געווארען אין 9 יאהר, דער סועץ-קאנאל אין 10 יאהר, אבער דער סאוויעטישער קאנאל כמעט אין איין יאהר. און נישט אומזיסט שטאלצירען די באלשעוויקעס מיט'ן דאזיגען דאפעלטען רעקארד.

אט דער קאנאל וועט פערבינדען צוויי פערשידענע וועלטען: דעם באלטישען ים, וועלכער איז א דאנק זיין קולטור און האנדעלס-שטעם א צענטער פון אייראפע און דעם איינזאמען ווייסען ים מיט זיינע האלב-ווילדע ברעגעס און מיט זיין פערלאזענקייט אין דער ווייטער פאלאר-געגענט. דער נייער קאנאל פערבינדט צוויי ווייטע פונקטען, פון איין זייט לענינגראד און פון דער צווייטער זייט דאס שטעטעל סאראקא. דער וועג צווישען די צוויי פונקטען פיהרט פון דער נעווא דורך דער ריזיגער אזערע לאדאגא, דורך דעם טייך סוויר און דער אזערע אנעגא, דאן דורך אהן א צאהל קליינע אזערעס און קאנאלען ביז צו די קאלאסאלע צפון-וועלדער, ביז ענדליך צום אויסגוס פון טייך אנעגא, שוין גארנישט ווייט פון פאלאר-קרייז. דער לאנגער שווערער וועג, וואס האט פריהער געפיהרט [illegible] סקאנדינאווישען האלב-אינזעל, [illegible] ביז א שטרעקע פון סך-הכל עטליכע הונדערט קילאמעטער. איבער דעם דאזיגען וואסער-וועג וועלען די סאוויעטען קענען טראנספארטירען זייערע גראנדיעזע האלץ-זאפאסען פון די אונגעהויערע צפון-וועלדער, מעטאלען, קוילען, פיש א. אז. וו.

דער לענינגראדער פארט וועט קריגען גאר א נייע בעדייטונג. א דאנק דעם קאנאל ווערט צוגענגליך א ריזיגער געביט מיט אונגעהויערע נאטור-אוצרות, וואס זענען כמעט ביז איצט נישט אויסגענוצט געווארען. שוין די סוחרים פון מיטעלאלטער און ים-רויבער'ס האבען זיך אינטערעסירט מיט די רייכטימער פון דאזיגען געביט. די צארישע רעגירונג האט אין פערלויף פון צעהנדליגער יאהרען פראיעקטירט דורכצופיהרען אין דער געגענד די נויטיגע קאנאלען און ערשט די סאוויעטען האבען דעם פראיעקט רעאליזירט.

די ארבייט איז געווען אונגעהויער שווער און די קאסטען זעהר גרויס. מ'האט געמוזט שאפען וועגען כמעט אין א ווילדע, אויסהאקען וועלדער, ברענגען מאטעריאלען. מ'האט געמוזט בויען ריזיגע דאמבעס, כדי צו הויבען דאס וואסער פון דעם אדער יענעם טייך אדער אזערע. מ'האט געמוזט אפלענקען טייכען אן א זייט און בויערן קאנאלען דורך ריזיגע פעלזען. די בעטאן-ארבייטען האבען פערנומען מיליאנען קוביק מעטער, בעדייטענד מעהר וויפיל עס האט זיך געפאדערט ביים בויען דעם דניעפראסטראי.

די ארבייט איז כמעט פערענדיגט, זי ווערט אויך פארטגעזעצט איצט אין ווינטער און לויט'ן פלאן דארף דעם קומענדיגען זומער זיך אנהויבען א נארמאלער שיף-פערקעהר איבער דעם נייעם וואסער-וועג.

וויפיל פערדינט אנ'ארבייטער?

פירשט ראדזיוויל האט וועגען דעם קיין אהנונג נישט

אין „ראבאטניק" לייענען מיר:

פערשיידענע, כלומר'שטע ארבייטער-בלעטלעך, וואס ווערען ארויסגעגעבען אויף בעקאנטע פאנדען, פערזיכערן כמעט יעדען טאג די לעזער, אז דער ארבייטער-קלאס אין פוילען האט נאך קיינמאל נישט געהאט אזא וואויל לעבען, ווי איצט, פאר די געבענשטע צייטען פון דער מאראלישער סאנאציע. די דאזיגע פערזיכערונגען זענען לויט אונזער מיינונג אינגאנצען איבעריג. יעדער ווייסט דאך, אז עס איז גאר אזוי, נישט אנדערש און אז דער זיג פון דער „אידעאלאגיע" אויף אלע פראנטען האט געבראכט די דאזיגע פריידיגע ענדערונגען פארן ארבייטער-קלאס.

ביישפילען? ביטע זעהר. מיר דערמאהנען דא די העלדישע בעלכאטאווער וועבער'ס, זייערע פערדינסטען, וואס האבען בעטראפען פון 5 ביז 15 זל. א וואך, זענען נאך אביסעל פערקלענערט געווארען נאך א לאקאוט, וואס האט געדויערט עטליכע חדשים.

אין דער ביאלאוויעזשער פושטשע בעקומען די האלץ-ארבייטער אין די מלוכה-אונטערנעהמונגען צו 10 גראשען פאר א שעה שווערע ארבייט אדער 80 גראשען א טאג, 20 זל. א חודש...

די לאקאוטירטע שניידער - באלופניקעס אין זאוויערקאוו זענען געווען געצוואונגען אביסעל נידריגער צו מאכען זייער, ווייזט אויס, צו הויכען לעבענס-ניווא און איצט וועלען זיי בעקומען פאר אויפנייען א פאר הויזען 37 גראשען!

ווען נויטיג, קאן מען אזעלכע און עהנליכע ביישפילען ברענגען א סך. אבער דאכט זיך, אז פאר סקעפטיקער און בכלל „פארטיי-לייט" וועט דאס אויך גענוג זיין. פאר 70—80 גראשען א טאג קאן אנ'ארבייטער אין פוילען אדורכלעבען א זייער פריליך, זארגלאז און אנגענעהם, אז וועגען דעם האבען נישט קיין אהנונג נישט דער פירשט ראדזיוויל, נישט די הערען פון די כל'ערליי קארטעלען.

היטלעריזם האט פעראייניגט די יודען אין דייטשלאנד

ערקלערט דער בעריהמטער דייטש-יודישער שריפטשטעלער ליאן פויכטוואנגער

ליאן פויכטוואנגער, דער בעריהמטער דייטש-יודישער שריפטשטעלער איז אנגעקומען קיין ניו-יארק און האט אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען - אגענטור אפגעגעבען אנ'אינטערעסאנטען גרויס פון דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד.

ליאן פויכטוואנגער האט ערקלערט:

די היטלער-בעוועגונג אין דייטשלאנד האט נישט בלויז געבראכט צרות פאר די יודען, נאר האט אויך געהאט גוטע רעזולטאטען. דער היטלעריזם האט פערפעסטיגט און געשטארקט דאס יודענטום אין דייטשלאנד.

ביי א סך יודען אין דייטשלאנד איז דער יודישער בעוואוסטזיין פריהער געווען זעהר שוואך ענטוויקעלט. דער היטלעריזם האט דאס ארויסגעבראכט און געשטארקט.

נאך קיינמאל איז דאס יודענטום אין דייטשלאנד נישט געווען אזוי איניג און ארגאניזירט, ווי איצט — האט פויכטוואנגער פארגעזעצט — און דאס האבען מיר צו פערדאנקען דער היטלעריסטישער בעוועגונג.

דער היטלעריזם האט אנגעטון פיל שאדען דער יודישער בעפעלקערונג אין דייטשלאנד, ספעציעל פאר די יודען, וואס וואוינען אין די קליינע דייטשע פראווינץ-שטעט. אין די דאזיגע שטעטלעך, וואו עס וואוינען בלויז א קליינע צאהל יודישע פאמיליעס, איז דאס לעבען פון די יודען געווארען א גיהנום. יעדער פון זיי עס קען, וואנדערט אויס אין די גרעסערע שטאט אריין.

אבער נאך ערגער איז דאס, וואס די היטלעריסטען האבען פערשפרייט דעם אנטיסעמיטישען סם צווישען דער שול-יוגענד. די יודישע קינדער ליידען שטארק פון דעם אנטיסעמיטישען גייסט, וואס הערשט אין די דייטשע שולען.

ווי עס שטייט איצט מיט'ן היטלעריזם אין דייטשלאנד? איך האלט, אז די בעוועגונג איז געלאפען מיט אזא שטארקען אימפעט, אז זי איז צוזאמענגעבראכען. היטלער האט נישט אויסגענוצט די געלעגענהייט, ווען ער איז געשטאנען נאהענט ביי דער מאכט. איצט אבער איז שוין צו שפעט. די בעוועגונג געהט איצט בארג-אראפ — האט פויכטוואנגער געזאגט:

דער בעריהמטער דייטש-יודישער שריפטשטעלער האט אפגעלייקנט דעם קלאנג, אז ער וויל זיך אפזאגען פון דער דייטשער בירגערשאפט. אזוי ווי דאס האבען געטון די בעריהמטע דייטשע שריפטשטעלער, עמיל לודוויג און רעמארק, אלס רעזולטאט פון דער היטלעריסטישער בעוועגונג.

„ניין, איך וויל זיך נישט אפפרעמדען פון דער דייטשער קולטור, מיט וועלכער איך בין שטארק פערבונדען און איך וועל ווייטער בלייבען א דייטשער בירגער" — האט פויכטוואנגער געענטפערט.

אויף דער פראגע, צי ער איז א ציוניסט, האט ער געענטפערט: — איך בין א „גייסטיגער" ציוניסט. איך וואלט וועלען, אז עס זאל אין פאלעסטינא געשאפען ווערען א גייסטיגער יודישער צענטער. איך האלט, אז דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים, איז א גוטער אנפאנג דערצו. איבריגענס, קלייב איך זיך צו פאהרען קיין פאלעסטינא, כדי צו האלטען לעקציעס אין העברעאישען אוניווערזיטעט. איך האב שוין וועגען דעם גערעדט מיט ד"ר ווייצמאן, מיט וועמען איך האב זיך געזעהן אין לאנדאן מיט איניגע טעג צוריק.

די קוזיסטען פערבינדען זיך מיט די היטלעריסטען

בוקארעשט (יט"א) אויף דעם די טעג אבגעהאלטענעם יאסי קוזיסטען-קאנפערענץ, זענען צום ערשטען מאל געקומען צום אויסדרוק בייטע טענדענצען אין דער „ליגע פאר נאציאנאל-קריסטליכע פערטיידיגונג". דער גיידער פון דער ליגע פראפ. א. קוזא שטעהט אויף דעם שטאנדפונקט, אז די ליגע דארף בעקעמפען יעדע פארטייאישקייט און ארומנעהמען אלע נאציאנאלע רומענישע פארטייען, דאגעגען די יונגערע עלעמענטען, וועלכע גרופירען זיך ארום דעם יונגען שאר'ש קוזא שטרעבען צו פערוואנדלען די ליגע אין א פאליטישע פארטיי, וואס זאל פערכאפען די מלוכה-מאכט. די יונגע קוזיסטישע ריכטונג, וועלכע בעזיצט שטארקע איינפלוסען צווישען אקאדעמיקער פיהרט א העפטיגע אגיטאציע, בעזונדערס אין מאלדאוויען און בעסאראביען. לויט'ן מוסטער פון היטלעריזם ווערען געשאפען קוזיסטישע שטורם-אבטיילונגען. דער קוזיסטישער ארגאן „אסאלטיל" (דער שטורם) קינדיגט אן אויף דעם 10-טען דעצעמבער, אין יאהרטאג פון דער גרינדונג פון אנטיסעמיטישע סטודענטען-פעראיינען, גרויסע מאסען-פערזאמלונגען, אין וועלכע עס וועלען זיך בעטייליגען די בייע שטורם-אבטיילונגען „אין פולער בעוואפנונג".

אין די יודישע קרייזען האבען די קוזיסטישע פארבערייטונגען ארויסגערופען א געוויסע בעאונרוהיגונג. אין דער נאהענסטער צייט רעכענט שאר'ש קוזא אפצופאהרען קיין מינכען, כדי זיך צו קאנפערירען מיט די פיהרער פון נאציאנאל-סאציאליזם. אין זיין רייזע קיין דייטשלאנד וועלען דעם יונגען קוזא בעגלייטען די פיהרער פון דייטשע נאציאנאל-סאציאליסטען אין טראנסילוואניען פאבריציוס און ד"ר גוסט.

DOKTOR

A. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5– 9אוונד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

ערד

אהן ענטשעדיגונג

דער אינטערוויו, וועלכען דער געוועזענער פרעמיער און פויערים-פיהרער וויטאס האט געגעבען דעם סאציאליסטישען „נאפשוד", איז געווארען די אמת'ע סענסאציע פון טאג. דער אינטערוויו בעווייזט, אז אין מוח פון וויטאסען און פון די פויערים-שיכטען, וועלכע ער פערטרעט זענען פארגעקומען גרויסע און וויכטיגע ענדערונגען אין דער ריכטונג פון ראדיקאליזאציע. עס האבען ווירקליך געמוזט פארקומען גרויסע שינוים, אויב וויטאס רעדט אויף אזא אופן, וואס קען נישט דערוועקען קיין שום ספקות, וועגען באנקראט פון קאפיטאליזם, אויב ער שטעלט פעסט, אז די געשעהענישען געהען אויפ'ן וועג פון פערניכטען די קאפיטאליסטישע ווירטשאפט, און ווער עס וועט זיך אנטקעגענשטעלען דעם שוואונג פון דער געשיכטע, דעם דראהט צוריסען צו ווערען אויף שטיקער; אויב וויטאס לעגט פאר אזא לעזונג פון דער אגרארפראגע, ווי ענטאייגנונג פון דער ערד אהן ענטשעדיגונג. דער פויער האט אין זיין פאליטיק גענומען זיך אריענטירען אויף לינקס, און דאס זעהר שטארק אויף לינקס.

די נייע שטעלונג פונ'ם פויערן-פיהרער רופט ארויס א גרויסע בעאונרוהיגונג אין לאגער פון דער סאנאציע, וועלכע פערקערפערט אין זיך, א חוץ דעם קאמף געגען דעם יודישען קרעמער און האנדווערקער, אויך די פערטיידיגונג פון די אינטערעסען פון גרויסען ערד-בעזיץ. די ענדערונג, וועלכע איז פארגעקומען אין די סאציאלע אנשויאונגען פון וויטאסען האט ארויסגערופען א בהלה אין דער ענדעקישער פרעסע: וויטאס גרייפט אן אן דאס היילגסטע פון הייליגען, דאס פריוואטע אייגענטום אויף לאנד-בעזיץ. דער ארגאן פון די גרויס-פוילישע פריצים דער „קורייער פאזנאנסקי" פרובט זיך בערוהיגען דערמיט, וואס וויטאסעס לאזונג „ערד פאר די פויערים" אהן ענטשעדיגונג" וועט אין פוילען קאנען נישט האבען קיין גרויסען ערפאלג; די צייטונג גיט אבער צו, אז אין אנדערע געביטען קאן דער דאזיגער לאזונג געפינען א שטארקען אפקלאנג.

מיט גרויס אונרוה קאמענטירט די ערקלערונג פון וויטאסען אויך די כאדעקישע „אלאזיא" דער ארגאן פון אבער-שלעזישען מאגנאט און געוועזענער ארעסטאנט קארפאנטי. די צייטונג שטעלט פעסט: „ערד פאר די פויערים אהן ענטשעדיגונג, עס זיגט די לעזונג פון דער פויערים-בעוועגונג און די פויערים — דאס זענען פוילען. דער פוילישער פויער איז ביים היינטיגען טאג דער בעוועגליכער פאליטישער עלעמענט. צי איז די דאזיגע פלוצלינגע ווענדונג צום עקסטרעמסטען ראדיקאליזם בלויז א פרוכט פון איצטיגען ווירטשאפטליכען קריזיס? ניין, דאס איז א רעזולטאט פון סאנאציע-יעושים, וועלכער גרייט צו שוין זייט קנאפע 7 יאהר דעם באדען פאר ראדיקאליזם. די דאזיגע ארבייט הויבט אן מעכטיג אויפצוגעהן. זי נעהמט ארום דאס גאנצע פאלק".

די ערקלערונגען פון וויטאסען האבען אריינגעבראכט אין א גרויסען קלאפאט דעם הויפט-ארגאן פון דער ענדעציע די „גאזעטא ווארשאווסקא". די צייטונג האט אפילו אויף א וויילע פערגעסען איהר הויפט-זארג פון דער לעצטער צייט: אויסצוזוכען, וואו עס בעהאלט זיך ערגעץ א יודישער קרעמער און ברעכט דעם הייליגען געבאט פון זונטאג-רוה. דאס בלאט פרובט זיך צו טרייסטען מיט חלשות: אפשר איז דא געשעהען עפעס א טעות? וואס פאר א גאראנטיע האבען מיר, אז וויטאס האט ווירקליך געזאגט דאס, וואס איז געווען געדרוקט אין קראקאווער סאציאליסטישען „נאפשוד"? צי האט וויטאס נישט געקאנט דאסזעלבע זאגען דורך איינעם פון זיינע אייגענע ארגאנען? אדער גאר אויפ'ן ראט פון דער פויערים-פארטיי, וועלכע דארף זיך די טעג צונויפקומען. אבער קיין רויך אהן א פייער איז נישטא. עס מוז דאך זיין אמת דאס, וואס ווערט איבערגעגעבען אין נאמען פון וויטאסען. ווייל אט איז דאך וויטאסעס ארגאן „פיאסט" דא נישט לאנג ארויסגעטראטען מיט א געוואלדיגען אנפאל אויף די פריצים, צוליב זייער פאליטישער אויפפיהרונג, צוליב זייער געטריישאפט דער סאנאציע. דער באדען פאר דער ראדיקאליזירונג איז פארהאן, די אטמאספערע אין לאנד העלפט מיט צו פערשאפען די ליידענשאפטען, די שטימונגען, וואס ברויזען אין דער טיפקייט, ווערען אלע מאל הייסער.

די ענדעקעס זעהט, ווי עס רוקט זיך אן א כמארע אויף איהר בעליבסטען עלעמענט, אויף דעם פריץ, זי פרובט רעדען צו דער פערנונפט פון פויער, וועלכער האט אנגענומען א דראהענדע פארציע. זי פרובט איהם דערמאהנען זיינע יוגענד-זינדען: „סאיז שווער אנצונעמען אז דער פאליטישער לאגער, וועלכער קעמפט זייט'ען יאהר 1921 פאר דער קאנסטיטוציע, זאל איצט אט די קאנסטיטוציע וועלען אונטערגראבען. און די דאזיגע קאנסטיטוציע גאראנטירט דאך ענטשעדיגונג פאר ענטאייגנונג. צי פערשטעהען נישט די פיהרער פון די פויערים, וואס פאר א קאנסעקווענצען עס קאן ברענגען דער לאזונג „ערד אהן אויסקויף"?

די מהומה צווישען די געשוואוירענע נאציאנאלע קעמפער, וועלכע קעמפען אין די אינטערעסען פון די פריצים און פאבריקאנטען, איז געוואלדיג גרויס. דא האט מען דאך שוין צו טון, נישט מיט קיין הייפעל שוצלאזע יודישע סטודענטען און אויסגעמאגערטע יודישע הענדלער. דא ווערט מען געשטעלט פנים אל פנים מיט דער געפאהר פון פויער, וועלכער האט דערפיהלט דעם ריח פון ערד און פון אזא ערד, וואס ווערט גענומען פון פריץ אהן ענטשעדיגונג. (ען)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

אינטעליגענץ און האנדווערקערטום

(א ענטפער)

דער אינהאלט פון ארטיקעל פון דער האנד־ווערקער-ביילאגע פון דער פאריגער וואך אונטערן קעפעל: „האנדווערקערטום און אינטעליגענץ" אונ־טערגעשריבען דורך „א אינטעליגענט" פערלאנגט אונבעדינגט א ענטפער מצד די האנדווערקער־קרייזען. די פראגע האלטען מיר פאר אזא וויכ־טיגע, אז עס איז ווערט זי ברייטער ארומצורעדען, דער ארטיקעל איז געשריבען אין אזא ערנסטען טאן, אז עס קען קיין צווייפעל נישט זיין, אז דער אויטאר מיינט עס ערנסט. ער מיינט ווירקליך די טובה פון האנדווערקער און פון דער האנד־ווערקער-בעוועגונג.

ליידער איז דער שרייבער נישט אינגאנצען גוט אינפארמירט וועגען דעם פאקטישען צושטאנד אין די האנדווערקער רייהען, אויב ער זאגט, אז די האנדווערקער האבען געשאפען א תהום צווי־שען דער אינטעליגענץ און דעם האנדווערקערטום. דער בעל מלאכה ווייס, אז די אינטעליגענטען זענען איהם אימשטאנד צו געבען דאס, וואס ער אליין איז זיך נישט בכח אליין צו פערשאפען. עס איז פאקטיש נישט פארהאן קיין תהום. דאס האנדווערקערטום האט אבער א שלעכטע ערפאהרונג אין דער פראגע פון מיטארבייט פון דער אינטע־ליגענץ מיט די האנדווערקער-ארגאניזאציעס.

אז עס איז נישט אזוי ווי דער אויטאר פון ארטיקעל שרייבט, קען דינען דער פאקט, אז ביי יעדע געלעגענהייט האבען די ארגאניזאציעס גע־שטעלט אין דער שפיץ פון דער בעוועגונג די פערזאנען פון דער אינטעליגענץ, וועלכע האבען אויסגעדריקט דעם ווילען מיטצוארבייטען, ווי געזאגט אבער האבען די ארגאניזאציעס פון זיי קיין גרויס נחת נישט בעהאט.

דער האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4 ברויך נאר בלויז א בלעטער צו טון אין דער גע־שיכטע פון זיין טעטיגקייט און וועט געפינען גענוג מאטעריאל אויף צו בעשטעטיגען דאס אויבענדערמאנטע. ער וועט געפינען צווישען אנ־דערע, למשל, א יוריסט, וועלכער איז געשטעלט געווארען אין דער שפיץ פון פערבאנד, און וועל־כער האט נאכ'ן דערגרייכען פון זיין פערזענליכע קאריערע פערגעסען אן די בעלי מלאכות, גענצ־ליך אין זיי פערגעסען. ער איז זאגאר נישט גע־קומען אויף קיין בעראטונגען. און זיך בכלל נישט אינטערעסירט מיט'ן גורל פון די האנדווער־קער און מיט'ן גורל פון זייער פערבאנד. מיר געדענקען אויך א אנדערען יוריסט און אויך א אינזשיניער, וועלכער האט זיך אינטערעסירט מיט דער בעוועגונג אזוי לאנג ווי דאס איז איהם גע־ווען בעקוועם. אזעלכע פאלען זענען גענוג פארהאן און דאס איז דער גרונד, פארוואס דער האנד־ווערקער כאפט זיך שוין נישט אזוי שנעל צו צו דער מיטארבייט פון דער אינטעליגענץ.

אז וועגען קיין תהום קען קיין רייד נישט זיין, קען שוין דינען פאלגענדע פאקטען, וועלכע פערדוייזען 2 זאכען. זיי דערוויזען, אז צווישען דער אינטעליגענץ און די האנדווערקער איז דא א קאנטאקט און נאך אז דער אויטאר איז, ווי געזאגט גאנץ קנאפ אריענטירט איבער דער צוזאמענארבייט מיט דער אינטעליגענץ און דאס דוקא אויפ'ן פאכ־געביט. צי איז דעם אויטאר בעוואוסט, אז לויט דער איניציאטיוו פון לאווניק יאעל עקזיסטירט שוין זייט א רייה יאהרען קורסען פאר טערמינא־טארען אין דער אינדוסטריע-שולע, אויף דער פא־מארסקא-גאס, קורסען וועלכע ווערען סובסידירט דורך דער האנדווערקער-צענטראלע, פאלודניאווא 4. די אויפזיכט איבער די קורסען ליגט אין די הענד פון א פאטראנאט, וועלכע אינטערעסירט זיך מיט די ערפאלגען פון די שילער און די קורסען שטעהן ווירקליך אויף דער געהעריגער הויך.

פאר אנדערהאלב יאהר איז אויך געשאפען געווארען קורסען פאר בעלי-מלאכות, וועלכע זענען צוגעגרייט געווארען צו די עקזאמענס לויט דער פאדערונג פון נייעם אינדוסטריע-געזעץ. איבער 100 מייסטער האבען דעם קורס מיטגעמאכט, לעצ־טענס האבען די קורסען נישט עקזיסטירט, ווייל עס זענען שוין נישט געמעלדען געווארען קיין קאנדידאטען. ביי די ערשטע מעלדונגען פון נייע מייסטער וועלען די קורסען ווידער בעגייט ווערען.

עס איז גענוג דער בעווייז, אז די צוזאמענ־ארבייט פון די האנדווערקער מיט דער אינטעלי־גענץ עקזיסטירט און דאס אין א גאנץ ברייטער פארם, און אז פון קיין תהום קען קיין רייד נישט זיין איז אויך זיכער. און ווען עס איז ווירקליך אפשר נישט דער גייגענזייטיגער צוטרוי, איז עס נאר די שולד פון דער אינטעליגענץ.

א האנדווערקער.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען

ריטשאלט פון אומזאץ זאל פערקלע־נערט ווערען מיט 30 פראצענט פערלאנגען די האנדעלס-קאמערן

דער פערבאנד פון די האנדעלס־קאמערן איז ארויסגעטרעטען מיט א מעמאריאל צום פינאנץ־מיניסטער און פערלאנגט, אז מען זאל פערקלע־נערן דעם ריטשאלט פארן נייעם יאהר מינדעס־טענס מיט 30 פראצ. דער פערבאנד פון די האנ־דעלס־קאמערן שרייבט אין מעמאריאל, אז ביי אזא אונגעהויערע פערארימונג פון די קליינע קוי־פער, ביי דער שטענדיגער פערבילינגערונגס־טענ־דענץ פון סחורות, ביי פסדר פערקלענערטער בע־דערפעניש אויף סחורה צוליב דער פעראָרימקייט פון דער בעפעלקערונג, צוליב דעם, וואס די דאר־פישע בעפעלקערונג קויפט, וואס ווייטער אלץ ווינ־ציגער סחורה, און צוליב דעם, וואס עס זענען נישטא קיין אויסזיכטען אויף א שנעלע פערבעסע־רונג, איז עס אונבעדינגט נויטווענדיג צו פערקלע־נערן דעם ריטשאלט פון אומזאץ מיט מינדעסטענס 30 פראצ. פון דער איצטיגער סומע. דערביי זאל ווייטער בלייבען דער זעלבער ריטשאלט־סיסטעם דאס הייסט, אז פון די סומעס, וואס מען האט שוין יערען געשטעלט זאל מען אראפרעכענען 30 פראצ.

וועגען מעגען האנדלען מיט לוקסוס-ארטיקלען אויף א פאטענט דריטע קאטעגאריע

מיר מאכען אויפמערקזאם די סוחרים פון מאנופאקטור, גאלאנטעריע, קאנפעקציע, טרי־קאטאזש, אז עס איז שוין צייט צו ווענדען זיך צו דעם שטייער־אמט מיט ביטעס, וועגען ער־לויבען צו האלטען אין קומענדיגען יאהר א קליין ביסעלע בעסערע סחורה אויפ'ן פאטענט פון דרי־טע קאטעגאריע. מען קען בעטען העכסטענס ביז פינף פראצענט פון בעטרעף פון דער גאנצער סחו־רה. ווער עס וועט אזא ביטע נישט דערלאנגען, וועט אויף דער דריטער קאטעגאריע נישט טא־רען האנדלען מיט בעסערע סחורות, אזוי געוויסע וואלענע און אנדערע לוקסוס־ארטיקלען.

א דיסקוסיע-אוונט ביי די קאלאניאל-הענדלער

אויף דער לעצטער גענעראל-פערזאמלונג פון די קאלאניאל-הענדלער-סעקציע ביים צענטרא־לען קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15, איז אנגענומען געווארען א בעשלוס איינצוארדנען זעהר אפט פערזאמלונגען, וועלכע זאלען טראגען דעם כאראקטער פון „שמועסען". היינטיגען זונטאג איז פארגעקומען דער ערשטער שמועס אזעלכער.

כאראקטעריסטיש, דאס די אלע וואס אויף פערזאמלונגען האבען זיי גארנישט צו זאגען, הא־בען אויף די „שמועסען" אמייסטען גערעדט און געהאט פיל פראגען צו בעריהרען.

און אזוי איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אויף 83 אנוועזענדע האבען 11 פראצ. פערגע־סען אפצוגעבען „זעזאניעס" אויף הכנסה-שטייער (זיי זענען דערפאר בעשטראפט געווארען און פערלוירען דאס רעכט צו רעקורסירען), 8 פראצ. האט נישט בעקומען די צאלונגס-צעטלען אויף הכנסה-שטייער פארן יאהר 1932, 3 פראצ. הא־בען נישט בעקומען דעם ריטשאלט (און האבען ביז'ן היינטיגען טאג נישט אפגעגעבען אויף דעם רעקורסען), 4 פראצ. האט זיך געדארפט אפזאגען פון ריטשאלט, 32 פראצ. צאהלט א העכערען טא־ריף פאר עלעקטריע און האבען נישט אויסגענוצט די הנחה וואס דער פעראיין גיט.

אויף די נאהענטסטע שמועסען וועלען בע־ריהרט ווערען די פראגען: פאטענטען און האנ־דעלס-ביכער.

קורסען פאר פעראיינפאכטע בוכפיהרונג פאר האנדווערקער

אין צוזאמענהאנג מיט דער פעראָרדנונג, אז יעדער האנדווערקער און אינדוסטריעלער מוז פיהרען האנדעלס-ביכער, ארדענט איין דער צענט־ראלער יודישער האנדווערקער און קליינאינדוסטרי־פערבאנד פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע (פא־לודניאווא 4) קורסען פאר פעראיינפאכטע בוכפיה־רונג.

אויסער דעם וועלען די בעזוכער פון די קורסען אויך זיך בעקענען מיט די פערשידענע געזעצען און פעראָרדנונגען וועגען שטייערן.

אויף די קורסען קענען זיך פערשרייבען נאר מיטגלידער פון דער צענטראלע ווי אויך פון די צעכען און קארפאראציעס ביי דער צענטראלע.

די קורסען הויבען זיך אן דעם 15-טען דעם חודש. איינשרייבונגען ווערען אנגענומען אין דער קאנצעלאריע פון פערבאנד שפעטסטענס ביז'ן 12.

ד. ח.

פון צענטר. יוד. האנדווערקער און קליינאינדוסטרי-פערבאנד פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע

דער פערבאנד האט אויסגעפועלט הנחות פאר די מיטגלידער אין שטאטישען טעאטער, און פוילישען קאמעראל-טעאטער ווי אויך אין די קינאס.

קופאנען צו בעקומען די הנחות גיט ארויס (נאר פאר מיטגלידער) די קאנצעלאריע פון פערבאנד.

מ'גלויבט, אז ס'איז בעסער געווארען

„פאלסקא גאספאדארטשא" — דער ארגאן פון די מיניסטעריומס (פון האנדעל, פינאנצען, לאנדווירטשאפט און קאמוניקאציע) איז אפטימיסטיש געשטימט.

זינט יולי, פערזיכערט דער דאזיגער ארגאן, איז געקומען א ווענדונג צום בעסערען. אין אוי־גוסט האבען מיר א לייכטע העכערונג פון וואלוטעס און דעוויזען, ס'ווערט פילפאכיג פערגרעסערט דער אויפקויף פון קליינע קוואנטומס געלד. אין אויגוסט האט באנק פאלסקי איינגעקויפט געלד־דאלארען אויף איבער צוויי מיליאן, אין סעפטעמבער נאך מעהר.

דערפון וויל „פאלסקא גאספאדארטשא" דרינ־גען, אז די בעפעלקערונג קומט ביסלעכווייז צום שכל און שיידט זיך מיט די בעהאלטענע געלד־זא־פאסען.

דער אפיציעלער ארגאן קלערט ווייטער אויף, אז ווען די הונדערטער מיליאנען, וואס זענען אנט־לאפען פון די בענק און פון עקאנאמישען לעבען אין די זאקען און די סייפס, וואלטען צוריק ארויס פון דער בעהעלטעניש, וואלט עס אויפגעלעבט דעם ווירטשאפטליכען לעבען און בעדייטענד פער־בעסערט די לאגע.

ווייניגער אפטימיסטיש איז דער רעדאקטאר פונ'ם עקאנאמישען אפטייל אין „קוריער ווארשאווסקי". ער פרעגט א קשיא: וויבאלד די לאגע איז טאקע בעסער געווארען, טא פארוואס זענען די פערלעגענע שטייערן נישט קלענער געווארען, נאר געוואקסען ביז 1,200 מיליאן, כדי איינצוצי־הען די דאזיגע שטייערן האט מען, ווי בעקאנט געגעבען בעדייטענדע הנחות פאר די, וואס וועלען רעגולירען זייערע חובות ביז'ן 1-טען סעפטעמבער. און אויסגעלאזען האט זיך, אז אין ווארשא זענען פון 26,614,000 פערלעגענע שטייערן איינגעפלא־סען נישט מעהר ווי 301 טויזענט. אויף דער פרא־ווינץ זענען די רעזולטאטען נאך א סך ערגערע.

וואס איז נוגע דעם פאקט, וואס א טייל געלד־מטבעות טראגט מען פערקויפען, איז עס דערפאר, ווייל די קליינע שפארערס מוזען פשוט האבען אויף ברויט, אויף א דאקטאר א.ד.ג.ל. און זיי האבען קיין אנדערע ברירה נישט.

דער יודישער האנדווערקער — און רעגירונגס-ארבייטען

צוליב פערשיעדענע אורזאכען, סיי פאליטישע, סיי עקאנאמישע ווערט דער מיטעלשטאנד די לעצ־טע צייט בעהאנדעלט מיט מעהר אויפמערקזאמ־קייט ווי פריהער. ווער ס'פאלגט נאך די פראגע אין איהר גאנצען אומפאנג בעמערקט דאס גאנץ בולט. אויך ביי אונז, ווי עס ווייזט אויס, זענען די רעגי־רונגס-קרייזען, צוליב די אויבענדערמאנטע סיבות, געניגט מיטצוגעהן מיט'ן שטראם.

אלס קלארער בעווייז, קען דינען דער געזעץ־פראיעקט וואס זאל רעגולירען די צושטעלונגען און ארבייטען פאר די רעגירונגס. קאמונאלע און פער־זיכערונגס-אנשטאלטען, וואס דאס מיניסטעריום פאר האנדעל און אינדוסטריע האט דעם 22. יוני ד. י. צוגעשיקט דעם ראט פון די האנדווערקער־קאמערן אום ארויסצוזאגען זיין מיינונג.

דאס געזעץ ענטהאלט 3 ארטיקלען.

אין ערשטען ארטיקעל ווערט בעהאנדעלט: די נויטווענדיגקייט פעסטצושטעלען דעם אופן פון ערטיילען בעשטעלונגען אויף ארבייט און צו־שטעלונגען, ווי אויך דאס אנגעבען פונ'ם מלוכה־אוצר, קאמונאלע פערוואלטונגען, פערזיכערונגס־אנשטאלטען, רעגירונגס-מאנאפאלען, רעגירונגס-און־טערנעהמונגען און ביטערנעהמונגען, וואס ווערען דורך דער רעגירונג פערוואלטעט.

אין ארטיקעל 2 ווערט געזאגט:

„אין אלע האנדווערקער־אויסארבייטונגען הא־בען פארצוג צו בעקומען די ארבייטען און צושטע־לונגען האנדווערקער און זייערע ארגאניזאציעס אויב די דורך זיי פארגעשטעלטע אפערטעס אי־בערשטייגען נישט די סומע פון 10 פראצענט פון דער נידריגסטער אפערטע".

אין ארט. 3 רעדט זיך, וועלכע מיניסטעריומס דארפען זיך פערשטענדיגען אום צו ערטיילען די אלע פאר די נויטיגע ארבייטען אדער צושטעלונגען.

ווי מיר זעהען אלזא איז אין דעם געזעץ־פראיעקט פארגעזעהען פאר די האנדווערקער זעהר ברייטע הנחות, סיי מיט זייער פריארטעט, סיי מיט'ן פרייז פון 10 פראצ. מעהר ווי אינדוסטריעלע אפערטען.

אמת, דער האנדווערקער קען זיך נישט פער־גלייכען מיט'ן אינדוסטריעלער און זיין פראדוקציע־אופן, אבער נישט אין דעם געהט עס איצט מיר.

דאס געזעץ, אויב עס וועט ערשיינען, קען עס ווירקליך ברענגען צו א גרויסער אויפלעבונג אין האנדווערקערטום. דאס האנדווערקערטום אין פוילען פראדוצירט — מיט זעהר קליינע אויסנאהמען נאך פאר'ן איינערליכען געברויך. און וויפיל די רעגירונגס-קרייזען בעמיהען זיך נישט וועגען עקספארט פון האנדווערקער־ארטיקלען קען מען נישט אזוי זיין אויף קיין גרוי־סע ערפאלגען. און ווי עס זעהט אויס דער איינער־ליכער געברויך איז פאר יעדען קלאר. שטעהען טאקע די האנדווערקער־ווארשטאטען אהן ארבייט, נישט נאר אין דער בוי־בראנזשע, נאר כמעט אין אלע פאכען. און די האנדווערקער־משפחה קלערט ווי אזוי פערבעסערט מען דעם מאגען. גאנץ בע־זונדערס, פערשטעהט זיך, פיהלט דאס דער יודי־שער האנדווערקער, וועלכער איז די לעצטע יאה־רען געווען דער „בעסטער" און גרעסטער שטייער־צאהלער.

און עס פרעגט זיך: ווי ווייט וועט דער יודישער האנדווערקער קענען געניסען פונ'ם ביי־עם געזעץ?

ס'אי גענוג זיך צו בעקענען מיט דער ליס־טע פון בראנזשעס, וואס עס ברענגט דער זשור־נאל „זשעמיאסלא", וועלכע קאנען קומען אין בע־טראכט ביי די רעגירונגס-ארבייטען, אום צו זעהן, אז כמעט אלע פאכען מיט וועלכע יודען בעשעפטי־גען זיך זענען אויסגערעכענט, ווי צום ביישפיל: בוי־בראנזשע, בלעכער, גלעזער, לאקירניקעס, און מאלער; האלץ־בראנזשע: טישלער, דרעקסלער; טעק־סטיל־בראנזשע: היטעלמאכער, קאפעלוש־מאכער, קירזשנער, שניידער, שטריק־מאכער, בערשטען־מאכער, שמוקלער, און טאפעצירער; מעטאל־בראנ־זשע: קאטלער, מעשענגיסער, שלאסער, גראווירער; ערנעהרונגס-בראנזשע: בעקער, צוקער־בעקער, ווארשטען־מאכער, קצבים; לעדער־בראנזשע: שוס־טער, העמטשקעס־מאכער, שוסטער און איינביב־דער, פאטאגראפיסטען א. ד. גל.

איך וויל אויך נישט זאגען, אז מען וועט דאס יודישע האנדווערקערטום בעוויטיגען דערפאר, ווייל זיי זענען יודען, ס'איז אפשר גאויו פון מיין זייט, אבער ס'איז מיין פעסטע איבערצייגונג, אז דאס יודישע האנדווערקערטום וואלט זיך יוי געהע־ריג צוגעגרייט אין זין פון ארגאניזאציע וואלט מען עס פשוט נישט געקאנט בעזייטיגען.

אמת איז, אז די האנדווערקער־קאמערן וועט־לען דא שפילען א גרויסע ראלע ביי דער ארגאני־זירונג פון די ארבייטען און צושטעלונגען, אבער די פראגע פון פערלייכטערען דעם זונטאג-רוה האט די לעצטע צייט בעוויזען, אז נישט אלע מאל זענען די געמיינזאמע אינסטיטוציעס פעהיג צו פערטיי־דיגען די אינטערעסען פון זייערע יודישע מיטגלי־דער, ביים היינטיגען טאג זענען די יודישע ווירט־שאפטליכע פערבאנדען אלץ באכנישט קיין ווירט־שאפטליכע, און דא דארף זיין א ברייטע ארגאני־זירונג, מען דארף איבערבויען די פראדוקציע פון די האנדווערקער פון אן אינדיווידועלע אויף א מאסען־פראדוקציע, מען דארף שאפען פינאנציעלע מיטלען, פראדוקציע־קאאפעראטיוען או"וו.

עס איז א שווערע פעראנטווארטליכע ארבייט, וואס פאדערט פאך־קענטניס און ווילען. און איך ערלויב מיר אנצוווייזען די האנדווערקער־ארגא־ניזאציעס, אז זיי זאלען אויפמערקזאם זיין אויף דער דאזיגער פראגע ווייל איצט איז נאך דאס גע־זעץ אין סטאדיום פון פארבערייטונג. ס'איז צו האפען, אז קיין וועזענטליכע ענדערונג, וואס אנ־בעלאנגט די האנדווערקער וועט נישט געמאכט ווערען. דערפאר איז איצט צייט צוצוטרעטען צו א סיסטעמאטישער ארגאניזיר־ארבייט, מיט וועל־כער עס דארפען זיך פערנעהמען די בעסטע פאך־קרעפטען אויף אלע געביטען, וואס פאדערט אזא ברייט-פערצווייגטע און — פאר דעם יודישען האנד־ווערקערטום אין פוילען—נייע ארבייט. דעמאלט איז צו האפען, אז אויך דאס יודישע האנדווערקערטום, וואס ערפילט אלע פליכטען לגבי דער מלוכה, וועט אלס עקוויוואלענט בעקומען פון דער מלוכה דאס, וואס זי איז איהם אומשטאנד צו געבען.

דוד קאניעצפאלער.

ד"ר סינגאלאווסקי ביים ליטווישען פרעמיער טוביאליס

קאוונע (יט"א) דער עקזעקוטיוו-מיטגליד פון „ארט"-פערבאנד ד"ר א. סינגאלאווסקי, וועל־כער ווײלט איצט אין ליטע איז אויפגענומען גע־וואָרען אויף א לענגערער אודיענץ דורך דעם ליט־ווישען פרעמיער טוביאליס, אין משך פון וועלכער זענען בעהאנדעלט געוואָרען די פראגען פון דער „ארט"-טעטיגקייט אין ליטע ווי אויך די אנגעוועה־טאגטע ווירטשאפטליכע פראבלעמען פון ליטווישען ידענטום. אויסהערענדיג דעם בעריכט פון ד"ר סינגאלאווסקי וועגען דער ענטוויקלונג פון יו־דישען פאכשולוועזען אין ליטע האָט דער ליטווי־שער פרעמיער פערשפראָכען צו העכערען די רע־גירונגס-סובווענציען פאר די יודישע האנדווערקער־שולען אין ליטע. נאָך דעם איז אַרומגערעדט גע־וואָרען די אלגעמיינע ווירטשאַפטליכע לאַגע פון די יודען אין ליטע. ד"ר סינגאלאווסקי האָט אָנגע־וויזען אויף דעם וואַקסענדען אינטערעס פון דער יודישער בעפעלקערונג פאר לאַנדווירטשאַפטלי־כער אַרבייט, בעזונדערס פאר גערטנעריי. אַ גרויסע שטערונג אויף דעם געביט איז דער פאַקט, אַז די מלוכה'שע לאַנדווירטשאַפטליכע באַנק ערטיילען נישט קיין קרעדיט די יודישע לאַנדווירטען. דער ליטווישער פרעמיער האָט פערשפראָכען צו אונ־טערזוכען דעם ענין.

ד"ר סינגאלאווסקי האָט אויך קאָנפערירט מיט'ן ליטווישען בילדונגס-מיניסטער, וועלכער האָט אויס־געדריקט זיין אָנערקענונג פאר די פאַך-אַנשטאַלטען פון „ארט".

אין אַ געשפרעך מיט'ן קאָוונער בירגערמייס־טער האָט ד"ר סינגאלאווסקי בעהאַנדעלט הויפט־זעכליך די פראגע פון אַ נייעם בנין פאַר די „ארט"-שולען. דער בירגערמייסטער האָט פערשפראָכען איבערצוגעבען אין רשות פון „ארט" אַ פלאַץ פאַר דעם נייעם שול-בנין.

מאריס שוואַליע גט זיך מיט זיין ווייב

גרויסע סענסאציע אין דער פאַריזער אַרטיסטישער וועלט

פאַריז. אַ גרויסען רושם האָט אַרויסגערופען אין די פאַריזער אַרטיסטישע קרייזען, דער פלוצ־לינגענדיגער גט פון די פראנצויזישע פילם-אַרטי־סטען מאָריס שוואַליע און זיין פרוי איוואָן וואַלע.

10 יאָהר איז שוין דאָס פראַנצויזישע אַרטיס־טישע פאָרל נאָך דער חתונה. די לעצטע יאָהרען האָבען זיי פערבראַכט אין אַמעריקע, וואו זיי זענען געווען פערקאָנטראַקטירט צו שפּילען פאַר'ן פילם. פאָריגע וואָך איז דאָס פאָרל אומגעריכט געקומען קיין פאַריז און פלוצלינג זיך אָפּגעגט.

דער דאָזיגער גט האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע סענסאַציע אויף אַלע פראַגען, האָט שוואַליע איין ענטפער:

— איך און מיין פרוי ווילען מיר בלייבען גוטע פריינט. מיר האָבען איינגעזעהען, אַז דאָס קען נישט געשעהען ווען מיר זאָלען בלייבען ווייטער מאַן און ווייב. ווען מיר וואָלטען געלעבט צוזאַמען נאָך אַ יאָהר — וואָלטען מיר זיך פיינט בעקומען...

איוואָן וואַלע ערקלערט: [illegible]

— מיין גט מיט'ן מאַן, איז נישט קיין שום בעוויז, אַז מיר זענען פולקום צעשייד און האָבען נישט קיין שום געמיינזאַמעס איינע מיט'ן אַנדערן.

שוואַליע בלייבט ווייטער מיין אידעאַל און ער איז מיין גרעסטער פריינד אינ'ם לעבען!..

מען דערצעהלט אָבער, אַז צווישען דאָזיגען „אידעאַלען" פאָרל זענען לעצטענס פאָרגעקומען גאָר שטאַרקע קאָנפליקטען.

מען האָט טאַקע דעריבער אָנגעהויבען חושד זיין, אַז דער גט איז פאָרגעקומען צוליב אַ הייסער ליבע צווישען שוואַליען און דער בעריהמטער פילם-אַרטיסטין מאַרלענא דיטריך.

די זשורנאַליסטען האָבען דערום בעלאַגערט מאַרלענע דיטריך, כדי פון איהר צו דערגיין פרטים וועגען דער דאָזיגער פלאָטקע. זי האָט זיי אָבער געענטפערט.

— איך בעוואונדער טאַקע שוואַליעס אַרטיס־טישער קונסט, אָבער איך בין אין איהם נישט פערליבט. איך זעה באַר אין איהם אַ גוטען אַרטיסט, אָבער מעהר נישט...

צוליב דעם וואָס ביז איצט האָט מען טאַקע נישט געהערט אַז מאַרלענא דיטריך זאָל האָבען בדעה זיך צו גטן מיט איהר מאַן — רודאָלף זיבער, גלייבט מען איהר און מען האָט אָנגעהויבען חושד זיין די אַרטיסטינס איהרען באַרדאָני אַז מאַקדאָ־נאַלד זשאַנעט, אַז צוליב זיי גאָר האָט זיך שוואַליע געגט.

ווי מען גיט איבער פון זיכערע קרייזען, איז אין דאָזיגען גט קיינער נישט פערמישט. שפּילענדיג עטליכע יאָהר אין אַמעריקע, האָט שוואַליע שטאַרק זיך אַמעריקאַניזירט און איבערגענומען אַלע אַמע־ריקאַנישע מנהגים. דאַגעגען זיין פרוי איז ווייטער פערבליבען אַ פאַריזערין און נישט געוואָלט אָנ־נעמען דעם אַמעריקאַנישען לעבענס-שטייגער. די צו-גרויסע דיסהאַרמאָניע צווישען אַמעריקאַנישען און פאַריזער לעבען איז טאַקע געווען די הויפּט־סבה פונ'ם דאָזיגען אַרטיסטישען פאָרל.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנא 7, טעל. 141-32
נעמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוועגד. זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

פעלץ-וואַרעז
קען מען קויפען אַמביליגסטען און אויף די בעקוועמ־סטע בעדינגונגען נאָר ביי דער לאַנגיצהריגער פירמע
L. B. FEFER, Wschodnia 42, tel. 178-04
בעמערקונג: די קירזשנער-וועָרקשטעל געפינט זיך אויפ'ן אָרט. די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און רייעל.

138000000 ראַדיאָ-הערער אויף דער וועלט

ווערען בעדינט דורך 1105 ראַדיאָ-סטאַציעס

מיר לעבען היינט אין אַ צייט, ווען אַלע אונ־זערע דערגרייכונגען און רעזולטאַטען ווערען פער־שריבען און פערצייכענט אין דער פאָרם פון סטאַטיסטישע טאַבעלען. אין פלוג דוכט זיך, אַז אַזאַ טאַבעלע בעשטעהט פון טרוקענע ציפערען, וואָס זאָגען גאָרנישט. אין דער ווירקליכקייט איז אָבער פונקט פערקעהרט. פון אַזאַ סטאַטיסטיק קען מען אָפט געוואויער ווערען זעהר פיל אינטער־רעסאַנטע איינצעלהייטען וועגען פעלויף און ענט־וויקלונג פון אַ נייער זאַך. זעהר אינטערעסאַנט איז בעלעהרענד איז די סטאַטיסטיק וועגען דער ענטוויק־לונג פון ראַדיאָ, וואָס עס האָט ערשט נישט לאַנג פערעפענטליכט די אינטערנאַציאָנאַלע ראַדיאָ-פער־איינינונג, וואָס געפינט זיך אין זשענעווע.

אין דער דאָזיגער סטאַטיסטיק לייענען מיר, אַז אין יאָהר 1920 איז אינגאַנצען אויף דער וועלט געווען נישט מעהר ווי צוויי ראַדיאָ-סטאַציעס, זעקס יאָהר שפּעטער זענען שוין בלויז אין אַמעריקע געווען 790 און אויף דער גאַנצער וועלט 995 ראַדיאָ-סטאַציעס. די ציפערען פון יאָהר 1930 ווייזען, אַז אַמעריקע געפינט זיך נאָך אַלץ אויפ'ן ערשטען אָרט מיט איהרע 780 סטאַציעס. אויפ'ן צווייטען אָרט געפינט זיך אייראָפּע מיט איהרע 238 סטאַציעס, ווייטער אַזיען — 26 און אַפריקע — 10 אַרויסשיק-סטאַציעס. אויסער דעם אַרבייטען נאָך אויף די אָרכיפּעלאַגען-אינזלען 51 סטאַציעס. צוזאַמען אַלזאָ שיקען אַרויס טאָג-טעגליך 1105 סטאַציעס זייערע ראַדיאָ-כוואַליעס אין אַלע ווינ־קלען פון דער וועלט פאַר דער טובה וועגען און פערגעניגען פון די מיליאָנען ראַדיאָ-הערער. פוי־לען קאָן זיך בעריהמען מיט איהר צענטראַלער ראַדיאָ-סטאַציע, וועלכע איז מיט איהרע 160 קי־לאָוואַט איינע פון די שטאַרקסטע אויף דער וועלט.

די סטאַטיסטישע ציפערען פון לעצטען יאָהר זאָגען, אַז אויף דער גאַנצער וועלט געפינען זיך 34,500,000 ראַדיאָ-אַפּאַראַטען, רעכענענדיג דורכ־שניטליך, צו פיר פערזאָן, וועלכע געניסען פון איין אַפּאַראַט, דאַרף מען אָננעהמען, אַז אויף דער גאַנצער וועלט געפינען זיך 138.000.000 ראַדיאָ-הערער.

פוילען פערמאָגט 300.000 רעגיסטרירטע ראַד־יאָ-הערער. נאָך ווייניגער ראַדיאָ-הערער איז פער־האַן בלויז אין איטאַליען, בעלגיען, שוועדען און נאָרוועגען. דאַגעגען די גרעסטע צאָהל ראַדיאָ-הער־רער האָט ענגלאַנד מיט איהרע 4.626.000. אויפ'ן צווייטען אָרט געהט דייטשלאַנד מיט איהרע 4.150.000 ראַדיאָ-אַבאָנענטען. דאָס זענען די צאָהלען פון ראַדיאָ-הערער אין אייראָפּע. די סטאַטיסטיק ווייזט אונז ווייטער, אַז צפון-צענטראַל און דרום-אַמעריקע צעהלט 68 מיליאָן ראַדיאָ-הערער.

אַנאַליזירענדיג די דאָזיגע ציפערען, קאָן מען ערשט בעגרייפען וואָסער ריזיגען פאָרשריט עס האָט געמאַכט דאָס ראַדיאָ-וועזען אין די ערשטע צוועלף יאָהר פון זיין עקזיסטענץ. די פוילישע ראַדיאָפאָניע. נישט קוקענדיג אויפ'ן קריזיס, ענטוויקעלט זיך אָהן אויפהער אַלץ ווייטער און יעדען טאָג פערגרעסערט זיך אַלץ מעהר די צאָהל מיטגלי־דער פון איהר גרויסער ראַדיאָ-משפחה.

DR. MED. J. LUBICZ
כירורג-אָרטאָפּעד
פּאָלודניאָווא 9, טעל. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
אייגענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען ווי: וואַקלדרעס אויף פלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאָרסעטען א. אז וו.
נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג

די נייעסטע פּערפומען
אויז אַלערליי
אינ- און אויסלענדישע
קאָסמעטיק
עמפּפעהלט
צו קאָנקורענץ-פּרייזען
די מאָדערנסטע פּערפומעריע
J. DRUKIER
ZAWADZKA 5, TELEFON 175-92
פאַר אַנגראָסיסטען — ספּעציעלער ראַבאַט
הורט און דעטייל

מ. י. סמאַלאַרזש.

אַ מענש זוכט אַרבייט

(אַ בילד)

פּוֹלי האָט מאָטעל בליי, אַרומגעבלאָנקעט דריי טעג. אויפ'ן פערטען טאָג, ווען ס'האָט זיך איהם אויסגעלאָזט די פּאָר גראָשען — האָט ער זיך אַ הונגעריגער, פול מיט פּחד, אַוועקגעשטעלט, אין אַ בעלעבטען ראָג, צווישען טרעגערס, אומ־רוהיג געקוקט זיי ווי אַ הונט אין די אויגען אריין. געפּלאָנטערט זיך, צווישען זייערע פיס, ווען ער האָט בעמערקט, אַז מ'רופט וועמען פון זיי, האָט ער אויפגעציטערט, ס'האָט איהם אַ טיאַכקע גע־געבען אין האַרץ, און ער האָט געוואָלט געבען אַ שפּרונג אונטער, דערווייל האָט אידהם אַ צווייטער פערשטעלט דעם וועג.

פּאַרנאַכט צו, איז מיט אַ רעש, אַ געטראָס־קעריי, אָנגעפאָהרען אַ וואָגען מיט אייזען, זיך אָפּגעשטעלט נעבען אַ גרויסען אייזען סקלאַד, צווי־שען די טרעגערס איז געוואָרען אַ געדרודער און עטליכע זענען אָהינגעלאָפען. זיי האָבען גענומען אויסלאָדענען, בינדען לאַנגע שטאַנגעס, וואָס האָ־בען זיך הילכיג, צעקלונגען, צוקנאַלט אין דער לופט, ברייטע נעגאַסענע, שווערע פּלאַטעס, וואָס האָבען מיושב'דיג, שווער אַראָפּגעדרוקט די אקס־לען פון די טרעגער, אַזש אַ שווייס האָט געפּאַ־כעט פון זייערע פּנים'ער. מאָטעל בליי איז אונ־טערגעשפּרונגען, אונטערגעשטעלט די אַקסלען און צוגעהאָלפען. זיי האָבען איהם געדרן צוגעלאָזט, ווייל זיי האָבען איהם נישט חושד געווען, אַז ער קוקט אויך אויס אויף דעם ברויט — גע־מיינט, אַז ער איז אַ זייטיגער פערבייגעהער — איהם ווידער, האָט אַ פרייד אַרומגענומען, דער קערפּער האָט זיך איהם דערוואַרעמט, און אונטער־געיאָגט פון זייערע קוראַזש קולות, ווי זיי האָבען איהם געצעהלט ווי אַ"אייגענעם:

— נעמט, אָט אַזוי, אָט, אָט, אַזוי! —

האָבען זיך ביי איהם אַלע איברים געשטאַרקט, ער האָט שוין געטראַכט, אפשר, וועט ער זיך אַזוי אַרום אַריינדרייען. ווען זיי האָבען געענדיגט, האָבען זיי איהם געזאָגט:

— אַ יישר כח, און פערשווינדען אריין אין סקלאַד.

ער האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף דער שוועל, אריינגעקוקט מיט אַנטצונדענע, גיריגע אויגען.— אָ, וואָס פאַר אַ עשירות מענשען האָבען...

ווען זיי זענען אַרויסגעקומען, האָבען זיי זיך אַריינגעשאַרט אין אַ טויער.

ער איז זיי נאָכגעגאַנגען און נישט דרייסט צפּעס געפּרעפּעלט מיט די ליפּען:

— וואָס ווילט איהר? האָבען זיי איהם פערוואונדערט אָנגעקוקט. ער האָט שעמעוודיג אַרויסגעשטאַמעלט:

— נעמטס מיך צו.

זיי האָבען זיך הייזעריג, כריפּעדיג צולאַכט:

— ליבער ברודער, מ'זאָל מיר אַלע אַזוי געזונד זיין, ווי ס'איז היינט דער ערשטער קורס. נעכטען איז גאָרנישט געוועזען, ס'איז נישט די אַמאָליגע יאָהרען, נאָר נישט מעהר, מ'איז דאָך מענשען, נאָט אייך אויף אַ פונט ברויט.

ער האָט אַראָפּגעלאָזט די אויגען, געשלעפּט די פיס ווי פון אַ ליימיגע בלאָטע, די גאַנצע גאַס האָט זיך מיט איהם געדרייט, ער האָט זיך קוים צוגעשלעפּט צו אַ באַנק פון אַ דערנעבענדיגען סקוועַר.

שפּעט ביינאַכט, מאָטעל בליי זיצט נאָך אַלץ אויפדערזעלבער באַנק, צוזאַמענגעקורטשעט, אַריבערגעצויגען דעם פּאַלטען איבערן קאָפּ, די אויגען ברענען איהם, ווי די ווינס וואָלטען גע־ווען איהם אונטערגעזונקט, די ציין זענען איהם איילינ, בעקלעבט פון אַ גאַנצען טאָג נישט עסען. אַ טרוקענקייט קרעלט איהם אין קעל, אין מויל פּילט ער אַ אומ'טעם ער כראַקעט, שפּייט יעדער ווײַלע אויס, אַרום איז שטיל, פינסטער, די שטיל־קייט, פייפט, צעוואַרטשעט זיך איהם אין די אוי־ערען, שפּעט האָט ער נישט קיין העזה — אָדער גאָר צוליב די קעלט קען ער נישט איינשלאָפען. ער פילט צו זיך אַ עקעל — אפשר בין איך טאַקע פערנאַרט, מענשען לעבען נאָך און איך — אַזוי וויגט ער זיך, אַהין און צוריק ווי אַ געהאַנ־געגער...

ערשט פאַרטאָגס האָט איהם די מידקייט, ווי אַ רייף איינגעקלעמט אין איהר ממשלה, ער פיהלט שוין נישט קיין לעבעדיגען אבר, אַלעס צין אָן איהם פערשטאַרט, פערגליווערט, דער רוקען שטעכט איהם. ער ציהט זיך אויס אויף די פייכטע באַנק און שלאָפט האַסטיג איין.

אין שלאָף חלומט זיך איהם: די טרעגער, מיט'ן וואָגען אייזען. די טרעגער זאָגען איהם — קענסט מיט אונז אַרבייטען, נאָר ווי דו זעהסט מיר זאָגען יונגען, ריזען און דו ווייזן נאָר די הענד, ער ציהט אויס די הענד אינמיטען שלאָף — און זאָגט זיי: אדרבה, טאַפּט אָן מיינע אָדערען אויפ'ן אָרעם, אָט דאָ אויף דעם אָרט ווי מ'לייגט תפילין, וואָס מיינט איהר, אַז כ'בין אַ מפיל קינד, כ'האָב געשלעפּט פופצען יאָהר דעמבענע און אַשענע קלעצער — צוגלייך מיט די גרעסטע דאָרפישע האַמאַנטעס, ווי עך זעהט מיינע פּלייצעס, קענען זיי שלעפּען אַ קאַרץ קאַרטאָפעל, אַ וויאַרסט וועג. — אויב אַזוי בלייבסטו מיט אונז, נאָר מיר'ן דיך אויספּרובירען — נעם, שלעפּ! ער הויבט זיך אָן וואַרפען הייבט אונטער די אַקסלען, כאַפּט אָן מיט ביידע הענד די באַנק — ס'גייט נישט, די טרעגערס ווינקען זיך איבער מיט חוזק־דיגע מינעס.— ער וויל זיי זאָגען — כ'בין אין ניכטערען. נאָר ס'פּאַסט איהם נישט. ער שטרענגט אָן אַלע כוחות, שלעפּט, סאַרפּעט, און גיט זיך אַ קאָלער אַראָפּ אויף ד'ערד די באַנק פאַלט אויף איהם. ער לאָזט אַרויס אַ שטיל, פערשטיקטען געשריי, עפענט אויף די אויגען, אַ גראָהער, פער־שפּינוועבטער הימעל, העגגט נידריג אויף די נאַסע דעכער, ס'איילען צו, צו איהם, עטליכע פאַרבייגייערס, ער קוקט אויף זיי פערשלאָפען, צוחושט, און ליגט ווי אַ פערד, וואָס איז געפאַלען אין מיטען וועג זאַין עטעמט שווער. די מענשען הייבען איהם אונטער, ער בלייבט שטיין מיט אויסגעגלאָצטע אויגען. אין אַ רגע דערמאָנט ער זיך דעם גאַנצען חלום, ער פערשעהמט זיך אַזוי ווי אַ קינד, רייסט זיך אַרויס פון די מענשענס אָרעמס, און בעהאַלט זיך ווי אַ גנב, אין אַ טויער, אונטער טרעפּען...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג
ז
6
כסלו תרצ"ג

דעצעמבער

זון-אויפגאנג 7.24
זון-אונטערגאנג 3.27

פון האנדעלס-געריכט

קרעדיטארען-פערזאמלונג פון דער „ווידז. מאנופאקטור" נישט צושטאנד געקומען

נעכטען האט אין קרייז-געריכט געזאלט פאר־קומען די פערזאמלונג פון די קרעדיטארען פון דער „ווידז. מאנופאקטור". זייגען שליסען אן אפמאך בנוגע דעם רעגולאציע-פארשלאג.

ווי בעוואוסט, האט די ווידז. מאנופ. פארגעלעגט די קרעדיטארען א פארשלאג פון 50 פראצענט, אויסצוצאהלען אין 4 האלב-יעהריגע ראטעס. די פירמע האט אויך אויסגעזאגט די גרייט־קייט צו געבען פולע 100 פראצ. די קרעדיטארען, וועלכע וועלען מסכים זיין, ס'זאל זיי אויסגע־צאהלט ווערען אין משך פון 10 יאהר.

נעכטען האט דער אפמאך געזאלט געשלאסען ווערען אויף די דערמאהנטע בעדינגונגען. די פערזאמלונג איז אבער נישט צושטאנד געקומען, ווייל אויף דער צאהל 132 זענען געקומען סך־הכל 7 קרעדיטארען.

שטימרעכט האבען די 132 קרעדיטארען, וואס זענען אריינגעטראגען אין דער קרעדיטארען-רשימה און רעפרעזענטירען א סומע פון 27.289,748 זל.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט דער נייער טער־מין פון דער קרעדיטארען-פערזאמלונג בע־שטימט ווערען אין משך פון 2 וואכען.

מעמאריאל פון ארבייטער

וועגען דער איצטיגער סיטואציע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

אטאקע אויף דער טאקטיק פון די פאבריקאנטען

דער לאדזער קרייז-ראט פון ז.ז.ז. האט לעצ־טענס ארויסגעשיקט צום פרעזידיום פון מיניסטאר־רען-ראט, צום פרעזידיום פאר געזעלשאפטליכער שוץ און צו דער פארלאמענט-גרופע פון ב.ב.וו.ר אברייטען מעמאריאל, אין וועלכען עס ווערט באריכות געשילדערט די סיטואציע אין דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע.

אין דעם דאזיגען מעמאריאל ווערט קריטי־קירט און אנאליזירט די טעטיגקייט פון די פאברי־קאנטען, און ענטהאלט א רייהע פאסטולאטען, די אויספיהרונג פון וועלכע קאן—לויט דער מיינונג פון ז.ז.ז. — משפיע זיין אויף דער פארבעסערונג פון דער איצטיגער סיטואציע.

קום-כל ווערט אין דעם מעמאריאל אונטער־געשטראכען, אז די איצטיגע שווערע סיטואציע אין לאדז ווערט ארויסגערופען נישט נאר מחמת די קאניונקטור-וואקלונגען, נאר אויך — אין א גרויסער מאס — ווערט זי פארערגערט דורך דער דעזאר־יענטאציע פון די לייטערס פון דער לאדזער אינ־דוסטריע.

די מחברים פון דעם מעמאריאל האלטען, אז דער איינציגער אויסוועג פון מילדערען דעם איצטיגען מצב איז — די אינטערווענץ פון די רע־גירונגס-ספערען, וואס בעזיצען אומבעגרעניצטע טעטיגקייטס-מעגליכקייטען.

דער מעמאריאל קריטיקירט די רעפארמען, וואס ווערען אנגענומען דורך דער לאדזער אינ־דוסטריע, און וועלכע האבען דעם איינציגען ציל צו פערקלענערען די ארבייטס-לוינען, טראץ דעם, וואס די פערדינסטען פון די ארבייטער זענען קליינע און ווייט נישט-גענוגענדע.

צווישען אנדערען ווערט אינ'ם מעמאריאל אנגעוויזען אויף דער אלגעמיינער טאקטיק פון רייסען די לוינען, יעדעס מאל אין אנ'אנדער פירמע, אדער אין אנ'אנדער פאבריקס - אבטיילונג, בכדי צוזוי ארום נישט צוצולאזען צו א סאלידארישער אקציע פון דער ארבייטערשאפט.

אויך ווערט דארט אנגעוויזען, אז איצט, נישט אכטענדיג, אויף די זעהר נידריגערע לוינען, איז זיך די אינדוסטריע מכין צו נייע לוין-רעדוק־ציעס – אויף 8 ביז 12 פראצענט.

עס ווערט אויך געפאדערט צו פערברייטערן די קאמפעטענצען פונ'ם ארבייטס - אינספעקטאריאט און צו פערשארפען די שטראפען לגבי די פאברי־קאנטען, ווייל ביז איצט זאלען זיי זיין געווען צו מילדע.

טראגישער זעלבסטמארד פון א בעקאנטען לאדזער סוחר

קריזיס-געליטענער שיסט זיך א קויל אין הארץ אריין

(א) נעכטען אווענד איז בעגאנגען זעלבסט־מארד דער בעקאנטער לאדזער סוחר, קארל באר גוסלאווסקי, בעזיצער פון דעם פאצעלאן- געשעפט אויף פיעטריקאווער 100.

די לעצטע צייט האט באגוסלאווסקי איבער־געלעבט שווערע צייטען, נישט קענענדיג באהקומען איינע פערפליכטונגען, איז ער נעכטען 9 אווענד א וועק צו זיך אין זיין וואוינונג, אויף פיעטריקאווער 121. איז ארייין אין באר-צימער און זיך געשאסען א קויל אין הארץ אריין.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד איז ער אפגע־פיהרט געווארען אין שפיטאל, וואו ער האט זיך מיט'ן טויט.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע

אויף צו בעקומען אונטערשטיצונגען פאר'ן חודש דעצעמבער

קומט פאר:

היינט, דינסטאג, ד. 6. דעצעמבער—די אותיות:

KLŁMNOPR

מיטוואך, ד. 7. דעצעמבער – די אותיות:

STUWZŹ

לאנדאנער נעפלען אין לאדז

(2) נעכטען פארנאכט און אינדערפריה האבען זיך אויף לאדז ארונטערגעלאזט געדיכטע נעפלען.

די נעפלען זענען געווען אזוי געדיכט, אז מ'האט געקענט זעהן געגענשטאנדען נישט ווייטער ווי אויף א שטח פון 10-20 מעטער.

מחמת דעם האבען די טראמווייען געמוזט זעהר פאמעליך געהן, אנטרעפענדיג אין וועג אויף מניעות.

ביים ארויסנעהמען פאטענטען

זאל מען נישט דארפען ווייזען קיין ליצענציעס

ביים אויסקויפען אויפ'ן יאהר 1932 פאטענ־טען פון 5-טען קאטעגאריע האבען מאנכע שטייער־אמטען געפאדערט פון די פעראינטערעסירטע פעטענטען ביילייגען ליצענציעס.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם האט זיך די קליינהענדלער-צענטראלע, פאמארסקא 15 געוואנ־דען צו דער האנדעלס-קאמער מיט א מעמאריאל, אין וועלכען זיי ווייזען אן אויף די נישט ריכטיגע און אונרעכטיגע האנדלונג. אלע ארט אונטערנעה־מונגען דארפען בעזיצען ספעציעלע ערלויבנישען פון מאגיסטראט און פון קיינעמען פאדערט מען נישט אויפצעווייזען ביים ארויסנעהמען פאטענטען, פארוואס זאל מען דאס פאדערען ביי די ארימסטע קליינהענדלער, וועלכע בעזיצען פאטענטען פון דער קלענסטער קאטעגאריע.

א שטייער פון שילדען, פלא־קאטען און צייטונגס-אנאנסען

(אג) אין „דזענניק אוסטאוו" איז פערעפענט־ליכט געווארען א פעראָרדנונג פון אינערן-מיניס־טעריום וועגען רעגולירען די פינאנסען פון די שטאט-פערוואלטונגען. לויט'ן ארט. 17 פון דאזיגען אוסטאוו וועלען די מאגיסטראטען האבען דאס רעכט ארויפצולעגען א שטייער אויף שילדען, פערשידענע פלאקאטען און אויך צייטונגס-אנאנסען.

בעפרייט פון שטייער וועלען זיין וואהל־אנאנסען, אנאנסען וועגען פארלעזונגען און פער־זאמלונגען און אויך אנאנסען דורך וועלכע מען זוכט ארבייט.

שייבלער און גראהמאנס פאברי־קען וועלען געלאזט ווערען אין בעטריב נאך פאר די חגאות

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך פון מאסגעבענדע קוועלען וועלען שייבלער און גראהמאנס פאבריקען געלאזט ווערען אין בעטריב נאך פאר די חגאות. דאס לאזען אין בעטריב די פאבריקען וועט פאר־קומען שטופענווייז.

ליקווידירט דעם איטאליענישען שטרייק

אין דער פירמע זיידענוואַרם

(2) ווי מיר האבען שוין געמאלדען, איז די פאריגע וואך אויסגעבראכען אנ'איטאליענישער שטרייק אין דער זאקען-פאבריק פון די „ברידער זיידענווארם.

די 200 שטרייקענדע ארבייטער זענען די גאנצע וואך נישט ארויס פון דער פאבריק.

איצט איז שוין דער סכסוך ליקווידירט גע־ווארען און די ארבייטער זענען צוגעטראטען צו דער ארבייט.

פערקלענערטער אומזאץ־שטייער פאר צוקערניעס

(2) אלס גאסטראנאמישע אנשטאלטען, צאה־לען צוקערניעס 2 פראצענט אומזאץ-שטייער.

לעצטענס האט די פינאנץ-מאכט בעקומען א מיניסטעריאלען צירקולאר, לויט וועלכען די צוקערניעס וועלען איצט האבען א שטייער-הנחה, ווי דהיינו:

די צוקערניע-אינהאבער וועלען דארפען צאהלען די 2 פראצענט בלויז פאר די ארטיקלען, וואס וועלען לאחדים קאנסומירט ווערען אויפן ארט. פאר די ארטיקלען אבער, וואס גייען צו איבערפערקויף, איז בעשטימט א קלענערער שטיי־ער.

די שאצונג וועט געמאכט ווערען לויט די האנדעלס-ביכער, אדער אויפ'ן גרונד פון עקספער־טען-שאצונגען.

כמעט פון דער הגדה

איז דאס לאנד פאר עמיגראציע

(2) צום עמיגראציע-סינדיקאט האבען דער־גרייכט ידיעות, אז אין די ארומיגע דערפער האט זיך בעוויזען א נייער מין שווינדלער, וואס רעדט צו די פויערים צו עמיגראציע קיין אנגאלא (א פארטוגאלישע קאלאניע).

זיי זאגען די פויערים צו הרים וגבעות: אז ערד, למשל, איז דארט אויסערגעוועהנליך ביליג, אז די לעבענס-בעדינגונגען זענען דארט אויסער־געוועהנליך גוטע א. א. וו. א. וו.

דערווייל נארען זיי אויס ביי די נאאיווע פויערים א דערויפ'ן אויף איינצוקויפען באדען, און — פערשווינדען.

דער עמיגראציע-סינדיקאט ווארנט דעריבער אלע פאר די דאזיגע שווינדלער, און מאכט אויפמערקזאם, אז גראד אנגאלא איז איצט אבסא־לוט נישט ענטשפרעכענד פאר עמיגראציע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. ליינווע־בער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מליגארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 127), א. פערל־מאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואולטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

פאטענטען=הנחות פאר ווילנער=און קאלאניאל=סוחרים

ווענדונג פון פויל. סוחרים-פעראיין צו דער פינאנץ-מאכט

(2) דער פוילישער סוחרים־פעראיין האָט זיך געווענדעט צו דער פינאַנץ־מאַכט, צו געבען פאַטענטען־הנחות פאַר די סוחרים פון דער ווינ־קאָלאָניאַל־בראַנזשע, אַז סוחרים פון דער ב"אַ־זשע, וואָס דער יערליכער אומזאַץ איבערשטייגט נישט די סומע פון 30 טויזענד זל. זאָל אנשטאָט 2־טע קענען אויסקויפען 3־טע קאַטעגאָריעס.

פערמאסקירטע באנדיטען מיט רעוואלווערען אין די הענד

פיהרען אויס אנ'אנפאל אין כאיני

(2) אויף דער זגאָדנאַ גאַס 26 אין כאַיני, זענען נעכטען ביינאַכט פערמאַסקירטע באַנדיטען באַפאַלען די וואוינונג פון יוזעף סטאַשאַק, צולעגענדיג סטאַשאַקס טאָכטער העלענע אַ רעוואָלווער צום קאָפּ, האָבען זיי פערלאַנגט געלד. די דינסט האָט דערווייל געמאַכט אַ געוואַלד, און די באַנדיטען זענען אַנטלאָפען.

ווי מ'איז זיך משער זענען עס אַ געפערליכע באַנדיטען־באַנדע, מחמת זיי האָבען זיך די גאַנצע צייט פערשטענדיגט אויף שטים־לשון.

געקומען זיך פערדינגען אויף א וועש

געפאלען בעת בעדינגען זיך און אוועקגעשטארבען

(2) צו יאַסעל ראָזענבערגען אין דער וואוינונג (אויף וואָלבאָרסקאַ 3) איז נעכטען געקומען אַן אָרימע עלטערע פרוי — פון אַן ערך 50 יאָהר אַלט — און דערקלערט, אַז אַזוי ווי זי האָט געהערט, דאָס מ'גייט ביי ראָזענבערגען מאַכען אַ גרויסע וועש, וויל זי זיך אונטערנעהמען דאָס צו טון.

בעת מ'האָט געהאַלטען אין רעדען וועגען די פערדינגונגען, איז די פרוי פלוצים אַנידערגעפאַלען, און געשטאָרבען אויפ'ן אָרט.

דער אַנגעקומענער דאָקטאָר פון דער פאַרגאָטאָוויע האָט פעסטגעשטעלט, אַז זי איז געשטאָרבען פון אַ האַרץ־שלאַג.

מחמת מ'ווייסט נישט, ווער זי איז און וואו זי וואוינט — האָט מען זי אָפּגעפיהרט אין שטאָטישען פראָזעקטאָריום אויף דער לאַנקאָווע.

די אומבעקאַנטע פרוי איז געווען זעהר אָרעם אָנגעטון.

מען האט פריילעך געשיכורט

און דערווייל האט זיך איינער פון די שיכורים ארונטערגעווארפען פון ערשטען שטאק

(2) געשעהען איז עס זונטאָג, אַ זייגער 11 אין אָוונט, אויף דער זאַמענהאָפאַ גאַס 10.

אין דער וואוינונג פון אַ געוויסען אַראָלף זיימער איז פאָרגעקומען אַ גרויסע סעודה מיט אַ סך משקאות. און עולם האָט זיך אונטערגעלעהנט די הערצער אויף וואָס די יועלט שטייט.

ביגו־לבינו איז דער לאָקאַטאָר פונ'ם זעלבען הויז, מיכאל שימאַנסקי אַרויסגעגאַנגען אויפ'ן הויף און דערזעהן ליגען אויף דער ערד עפּעס אַ צוהורגעטען מענשען.

האָט שימאַנסקי געמאַכט אַ געוואַלד, און אַז ס'איז געוואָרען אַנ'אויפגעלויף, איז מען דערגאַנגען, אַז דער הרוג איז דער 49־יאָהריגער דירות־מעקלער וואַטשעך פּאַוולאַק (לעשנע 23), וועלכער האָט מיטגעשיכור'ט מיט די געסט אין זיימערס וואוינונג.

מען האָט נאָך נישט פעסטגעשטעלט, צי האָט מען דאָ אַ פאַל, פון אַ מאָרד, צי זעלבסטמאָרד שיכור'ערהייט.

דערווייל זענען אַלע בעלי־שמחה אַרעסטירט.

טעאטער „סקאלא"
שרודמיעסקאַ 15, טעל. 232-33

מאָרגן, מיטוואָך, דעם 7. דעצ.
פּינקטליך 9 אָוונט

נאָר איינאיינציגער גאסטשפיל
פון די בעקאַנטע אַרטיסטען

סאָניאַ
עזמית
אלעקסאנדער
אזרא
גרינדער און הויפּט-שוישפּילער
פון דער אָריגינעלער
„ווילנער טרופּע"

1) דריי מתנות — דראַמאַטיזירטע פאָלקס-לעגענדע פון י. ל. פרץ
2) דער משוגענער בטלן — לויט י. ל. פרץ
3) גרינע פעלדער — קאָמעדיע פון פרץ הירשביין

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ"

2000 מאַן זענען אין וואַרשע געווען אויף דער דאָזיגער פאָרלעזונג!
שוין היינט!!! בלויז היינט!!!
די איינע און איינציגע געלעגענהייט!
היינט, דינסטאַג, דעם 6 דעצעמבער, 9 אָוונט אין זאַל פון „פילהאַרמאָניע"
פייערליכע אויפנאַהמע און איינ- און איינציגע פארלעזונג
פון בעריהמטען יודישען געלעהרטען און פּסיכאָלאָג פּראָפ. ד"ר
פישל שניאורסאן
א. ד. ט.: „די בעדייטונג פון חלומות און זייער ווירקונג אין לעבען"
עפענונג און בעגריסונג: אין נאָמען פון לאָדזער יודישע ליטעראַטען
דער בעקאַנטער דיכטער יצחק קאַצענעלסאָן.
מעזען פון רעפעראַט: 1) די געהיימע כחות פון שלאָף און זייער שייכות צו חלומות. — 2) פערוואָס זעהט זיך חלומות? — 3) די דריי-איינציגע ענטפערס פון דער וויסענשאַפט (יודישע און וועלטליכע). — 4) נייער ענטפער פון דער מענש-וויסענשאַפט. — 5) צו דריקען אויס חלומות געפיהלען אָדער וואונשען? — 6) וואָס איז די בעדייטונג פון אנגסט- און שרעק-חלומות? — 7) דער בעהאַלטענער און אָפענער אינהאַלט פון חלומות. — 8) די ענטוויקלונג פון איינציגען לעבען אין חלומות. — 9) צי האָבען חלומות — און וועלכע — אַ נביאישע קראַפט? — 10) די ווירקונג פון חלומות אין אונזער לעבען. — 11) ווי אַזוי דאַרף יעדער בעהאַנדלען זיינע חלומות?
!! קיינער פון דער לאָדזער יודישער אינטעליגענץ וועט נישט פערפעהלען !!
צו קומען אויף דער היינטיגער פייערליכער אויפנאַהמע
בילעטען פון 60 גר. ביז 1.99 זל. צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע פון 11—2 מיטאָג און פון 5 נ.מ.

דעלעגאציע פון סעזאן=ארבייטער אין מאגיסטראט

וואיעוואדע יאשטשאלט וועט אינטערווענירען אין מיניסטעריום וועגען אונטערשטיצונגען

(2) נעכטען האָט אַ דעלעגאַציע פון די סעזאָן־אַרבייטער אינטערווענירט אין מאַגיסטראַט וועגען די אונטערשטיצונגען, אַ צווייטע דעלעגאַציע האָט וועגען דעמזעלבען ענין אינטערווענירט אין דער וואָיעוואָדזטווע.

ווי מ'גיט איבער, וועט דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלד די טעג אינטערווענירען אין מיניסטעריום וועגען אונטערשטיצונגען פאַר די סעזאָן־ און טעקסטיל־אַרבייטער.

ארמעי ארבייטסלאזע אין לאדז פערגרעסערט זיך

10 טויזענד ארבייטער געמאלדעו זיך צום ארבייטסלאזען-פאנד

(2) די אַרמעי אַרבייטסלאָזע האָט זיך אין משך פון דער פערגאַנגענער וואָך יודער פערגרעסערט.

די לעצטע טעג האָבען זיך צום אַרבייטסלאָזען פאָנד געמאָלדען אַלע רעדוצירטע אַרבייטער פון שייבלער און גראָהמאַן, דזשעניטעלמען, ביטעלבוים, ברידער שטיפט, גראָסלייט, י. יאָהן און אַנד. געמאָלדען האָבען זיך אַן ערך צעהן טויזענד אַרבייטער, אַ גרויסע צאָהל אַרבייטער וועלען נישט קענען געניסען פון אַרבייטסלאָזען־פאָנד, וועלען זיך דעריבער מוזען ווענדען צום קאָמיטעט פאַר די אָרימסטע ביי דער וואָיעוואָדזטווע.

שייבלער'ס אַרבייטער וועלען בעקומען די ערשטע שטיצע דעם 15־טען דעצעמבער, די איבעריגע דעם 22־טען.

ראדיא האלט אין איין פראגרעסירען

(א) אין חודש נאָוועמבער זענען אין לאָדז צוגעקומען 823 ראַדיאָ־אַבאָנענטען, און אָפּגעקומען — 436, אַזוי אַז די צאָהל ראַדיאָ־אַבאָנענטען האָט אויפ'ן 1 דעצעמבער ה.י. בעטראָפען 23.859.

Lekarz-Dentysta
M.Kaniewska
Zawadzka 6
נעהמט אָן פון 10—1 מיטאָג און פון 3—7 אָוונט.

פערברעכערישער מוטער פער=משפט אויף 6 חדשים תפיסה

צוליב די אמנעסטיע ווערט זי בעפרייט

(2) פאַר'ן געריכט איז נעכטען געשטאַנען מאַריאַ שימאַנסקאַ, וואָוועלסקאַ 28 וועלכע האָט אויף פראַנציסקאַנער 19 אונטערגעוואָרפען איהר צוויי וואָכעדיג קינד.

זי איז פערמשפט געוואָרען אויף 6 חדשים תפיסה, אויפ'ן גרונד פון דער אַמנעסטיע איז זי בעפרייט געוואָרען.

ר' איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען=לעבען

(36

די מיסיאָנערען האָבען געגעבען צו פערשטעהן מרדכי'ן, אַז זיי וועלען איהם נישט געבען די מעגליכקייט צו בעלייגען זיין רייפקייטס־עקזאַמען ביז ער וועט זיך נישט שמד'ען. דער טערמין, וועלכער איז פאַר מרדכי'ן בעשטימט געוואָרען אויף זיין עקזאַמען איז אויך געווען דער טערמין פון שמד, און מיט אַמאָל האָבען זיך אַלע זיינע פּלענער אויסגעלאָזען. ער האָט זיך געזעהען אויפ'ן ראַנד פון זיין גליק, וועלכעס ער מוז אָבער פערלאָזען, ער האָט זיך געפיהלט אָפּגעגאַרט און ענטוישט. מרדכי האָט בעשלאָסען נישט אָפּצוטרעטען פון דעם וועג, אויף וועלכען ער איז אַרויף.

— וואָס איז פאַראַ אונטערשייד איז, ווען איך וועל זיך שמד'ען, דאָס איז נאָך נאָר אַ פאָרם, אַ צערעמאָניע, דאָס ענדערט דאָך אָבער גאָרנישט די זאַכלאַגע. מיין האַרץ און מיין נשמה וועלען דורך דער פראָצעדור נישט אַנדערש ווערען, אָבער איך וועל האָבען די מעגליכקייט אַדורכצופיהרען מיין פּלאַן. אַזוי־אַרום איז געקומען, וואָס מרדכי איז אָפּגעשמד'ט געוואָרען, זיין פאַמיליע־נאָמען איז נישט געענדערט געוואָרען, זיין בלויז זיין נאָמען וועלכער איז געענדערט געוואָרען פון מרדכי אויף מאַרעק.

מיט זיין היים האָט מרדכי שוין לאַנג געהאַט איבערגעריסען. זייט ער איז אַנטלאָפען פון דער עלטערען־שטוב האָט ער מעהר וועגען זיי גאָרנישט געוואוסט, נישט ער האָט אָנגעפרעגט, נישט ער האָט זיך בעמיהט וועגען זיי צו וויסען, ער האָט געוואוסט, אַז אויב זיינע עלטערען וועלען זיך דערוויסען, וואו ער געפינט זיך, וועלען זיי איהם מיט געוואַלד צוריקרופען אַהיים און ער וועט יודער זיין פערלוירען.

מרדכי האָט אָפּגעגעבען זיין מאַטוראַ־עקזאַמען מיט'ן בעסטען רעזולטאַט. אין דער דאָזיגער צייט האָט מאַרעק זיך בעקענט מיט מרים'ען. דאָס איז געשעהען דורך אַ צופאַל, גאַנץ צופעליג האָבען זיי זיך בעקענט און פון דער דאָזיגער בעקאַנטשאַפט, האָט זיך אַנטוויקעלט אַ הייסער ליבע צווישען די דאָזיגע צוויי מענשען.

מאַרעק האָט, פערשטעהט זיך, נישט דערצעהלט מרים'ען, אַז ער איז געשמד'ט, הגם ער האָט דערצעהלט, אַז ער שטאַמט פון אַנ'אָרימער, פרומער היים און האָט זיך אַליין אַרויסגעריסען צו בילדונג און וויסענשאַפט. אין דערוועלבער צייט האָט זיך אויך מאַרעק אַנגעהויבען צו דערוויטערען זיך פון די מיסיאָנערען. מרים, וועלכע האָט מאַרעק'ן געליבט מיט איהר גאַנצער נשמה, האָט איצט אָנגעהויבען צו אונטערשטיצען מאַרעק'ן. אַז ער זאָל קענען פאָרטזעצען זיין בילדונג אויף אין דער הויכשול. אַזוי־אַרום איז געקומען דערצו, וואָס מאַרעק קריינין איז געפאָהרען אויף שטודיום קיין פּראַג.

מרדכי'ס עלטערען האָבען געלעבט אין דער גרעסטער פערצווייפלונג צוליבן פערשווינדען פון זייער זוהן, אַ לאַנגע צייט האָבען זיי איהם געזוכט, אָבער אַלץ אָהן ערפאָלג. אַ לאַנגע צייט האָבען זיי געוואַרט אויף עפּעס אַ ידיעה פון איהם און ווען זיי האָבען נישט בעקומען, האָבען זיי איהם געהאַלטען פאַר אומגעקומען. די אַלטע אומגליקליכע מענשען האָבען געזעסען קריעה און געזעסען שבעה נאָך זייער איינציג, געראָטען און געליבט קינד.

— — — — — — — — — — —

די שפּאַלטען פון די צייטונגען זענען געווען פול מיט דער נייעסטער סענסאַציע אין דער גרויסער שטאָט — דער מאָרד פון נאַסטיאַ מאַשקאַוויטש. די זעלטענע אומשטענדען פונ'ם מאָרד, די אַכזוריות'דיגקייט, מיט וועלכער דער מאָרד איז בעגאַנגען. די פערזאָן פון דער ערמאָרדעטער — דאָס אַלץ האָט אויפגעטרייסעלט די עפענטליכקייט אומעטום האָט מען נאָר גערעדט וועגען דער דאָזיגער שרעקליכער פּאַסירונג, אומעטום האָט מען זי קאָמענטירט. די סענסאַציע האָט זיך נאָך פיל פאַך פערגרעסערט, ווען די צייטונגען האָבען אָנגעהויבען צו ברענגען ידיעות וועגען עפּעס, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דאָזיגען מאָרד איז אַרעס־טירט געוואָרען אַלס פערדעכטיגער דער סטודענט מאַרעק קריינין, אַלע בעווייזען זענען געווען געגען דעם אַרעסטירטען, מ'האָט זיך דעריבער אָנגעהויבען צו אינטערעסירען מיט דער פערזאָן פון מערדער, מ'האָט אָנגעהויבען צו פאָרשען ווער ער איז, פון וואַנען ער שטאַמט, דאָס האָט געברענגט דערצו אַז די פּאָליציי זאָל זיך אין דער ערשטער ריי דערוויסען וועגען מאַרעקס פערגאַנגענהייט און זיין לעבענס־פערלויף. די עפענטליכקייט האָט זיך אָבער וועגען דעם אַלעם נישט דערוואוסט און די בייגעריגקייט איז פסדר געוואַקסען.

יעדער איינציגער האָט געמאַכט אַנ'אַנדער השערה וועגען דעם בלומרשטען מערדער. די מיינונגען האָבען זיך צוטיילט, אַ טייל האָבען געהאַלטען, אַז מאַרעק קריינין איז אומשולדיג, אַ טייל ווידער, אַז ער איז יאָ שולדיג. דער פּסיכאָז פון דעם סענסאַציאָנעלען פּראָצעס, האָט אויך אַרומגעכאַפּט די גאַנצע פּראָווינץ. אין דעם קלענסטען שטעטעל האָט מען נאָר גערעדט וועגען דעם געהיימניספולען מאָרד פון נאַסטיאַ מאַשקאָוויטש. פערשטעהט זיך, אַז דער דאָזיגער פּסיכאָז האָט אויך נישט אויסגעמיטען דאָס שטעטעל, ווי ס'האָבען געוואוינט מאַרעקס עלטערען. יעדער איז אויפמערקזאַם געווען אויף דעם נאָמען קריינין, אָבער קיינער האָט דאָך נישט געקענט איינפאַלען, אַז דאָס איז אימיצער פון ר' יוסף'ס משפחה.

בלויז דעם אַלטען יוסף האָט געגעבען אַ צופּ אין האַרצען, ווען ער האָט געהערט, אַז דער נאָמען קריינין איז פערבונדען מיט דער געשיכטע פון מאָרד. ער האָט זיך די גאַנצע געשיכטע געלאָזען אַדורכלייענען איינמאָל און נאָך אַמאָל.

(פאָרטזעצונג קומט).

פוטערלער האט זיך איהם פערגלוסט!..

א „קאנטראלער" פון פינאנץ-אמט, געפינט א נאטיץ-ביכעל און אפערירט א לאדזער פוטער-סוחר

אין דעצעמבער 1930 איז צו דער פירמע „ראף און מיצענמאכער" פיעטריק. 30 געקומען א געוויסער סטעפאן וויצער, פארשטעלענדיג זיך אלס קאנטראלער פון דער פינאנץ-קאמער, האט ער גענומען דורכפיהרען א רעוויזיע אין די ביכער.

אויפ'ן טיש האט זיך גראד געפינען ראפוף'ס א נאטיץ-ביכעל, וויצער האט עס צוגענומען, דער-ביי האט ער בעמערקט אז לויט דעם ביכעל דארף די פירמע צאהלען מעהר שטייערען ווי לויט די ביכער. ראפוף האט דאן צוגעשיקט צו וויצער'ן א מענש, ער זאל מיט איהם געהען אויף א „טרינק".

ווי זענען אריין אין א רעסטאראן און בעצאהלט 58 זל. פאר דער „ביבקע" צום סוף האט וויצער ער-קלערט אז דאס נאטיץ-ביכעל וועט ער צוריקגע-בען ראפוף'ן פערזענליך.

קומענדיג אין געשעפט אריין, האט וו. ער-קלערט, אז ער וועט צוריקגעבען דאס נאטיץ-בי-כעל אויב ער וועט בעקומען א ווידער-פוטער, צום סוף האט ער אויסגעקליבען דריי פוטערס. איינעם פאר זיך. איינעם פאר'ן נאטשעלניק, און א דריי-טען פאר'ן רעפערענט — צוזאמען פאר א סומע פון זעקס הונדערט זל. די פוטער'ס האט ער באלד פאר-קויפט ביי א צווייטן פוטער-סוחר, פאר דריי הונ-דערט זלאטעס.

ראפוף האט זיך דאן דערוואוסט אז וויצער ארבייט שוין נישט מעהר אין פינאנץ-אמט און דאס האט ער איהם פשוט אפערירט.

נעכטען איז וויצער געשטאנען פאר'ן גע-ריכט. ער האט זיך צו דער שולד נישט מודה געווען.

דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען היינט.

צירקולאר פון דעם צענטראלען קליינהענדלער-פערבאנד

דער עקזעקוטיוו פון צענטראלען קליינהענ-דלער-פערבאנד האט זיך געווענדעט צו אלע פער-וואלטונגען פון די קליינהענדלער-ארגאניזאציעס אין לאנד מיט א צירקולאר, אין וועלכען עס ווערט צוו. אנד. געזאגט:

געוויס איז אייך בעוואוסט פון דער פרעסע, אז ס'איז בעשלאסען געווארען צונויפצורופען א יודישעןווירטשאפטליכען קאנגרעס.

צוטרעטענדיג צו רעאליזירען די בעשלוסען, וועלכע עס האט אקצעפטירט די ערשטע שריפט-שטעלער און פובליציסטען-קאנפערענץ דעם 13-טען ד.ח. דארפען מיר זיך אפגעבען א דין-וחשבון דערי-פון, דאס דער עקזעקוטיוו האט די איניציאטיווע אונטערגענומען, זייענדיג פעסט איבערצייגט אין דער פולער מאראלישער און מאטעריעלער מיטהילף פון אלע אונזערע אפטיילונגען און קליינהענדלער-טוער, וועלכע טראגען דערפאר די פולע אחריות.

מיר מוזען מוסף זיין בעזונדער, און דאס איז אייך בעוואוסט, דאס די ביזיעצטיגע ארבייטס-מעטאדען פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס מוזען געענדערט ווערען און ס'מוז געשאפען ווע-רען א קאלעקטיווער ווירטשאפטליכער כח, וואס זאל דעם פערשווינדונגס-פראצעס פונ'ם יודישען קליינהענדלער אפהאלטען.

די דערמאנטע שווערע און אחריות'פולע אר-בייט איז אבער פערבונדען מיט קאלאסאלע הוצאות, נעהמענדיג אין אכט, דאס דער עקזעקוטיוו אלס איניציאטאר פון די גאנצע ארבייט מארלויפיג פי-נאנסירען.

אין שייכות דערמיט ווענדעט זיך דער עק-זעקוטיוו צו אלע קליינהענדלער און קליינהענדלער-טוער מיט אן אפעל, אונטערצונעהמען אלע מיטלען דאס דער ערנסטער פרואוו פון שאפען א ווירט-שאפטליכע קאנסאלידאציע זאל געקרוינט ווערען מיט ערפאלג, נעמליך, ס'מוז געגעבען ווערען דעם עקזעקוטיוו די פינאנציעלע מעגליכקייט צו פיהרען די ארבייט דורכ'ן רעגולירען דעם פערלעגענעם און לויפענדען חודש-אפצאהל פאר דער צענטראלע פון וואס ס'איז אפהענגיג די ווייטערדיגע ערנסטע און אחריות'פולע ארבייט, ס'מוז בעזונדערס דער פרואוו פון שאפען א פערייניגטען יודישען ווירט-שאפטליכען פראנט שטארק פראפאגירט ווערען אויף די ערטער און געפונען מיטהעלפער און שפעטער פאר'ן דאזיגען פלאן. וועלכע וועלען אונזער אונ-טערשטיצונג געפונען. ס'מוז נעפיהרט ווערען א ברייטע אויפקלערונגס-ארבייט צווישען די מאסען דורך בראנשען און מאסען-פערזאמלונגען, כדי צוזי ארום צו פאפולאריזירען און פערברייטערן די אי-דעע, בעזונדערס צו פערזיכערען אונז דעם ערפאלג אין דער שווערער אונטערגענומענער ארבייט.

צווי בר-מנים צוליב א בוים

וואס איז געוואקסען אויף דער גרענ'ץ פון צווי נחלאות

(2) אין דארף קרושין. וולוצער קרייז, וואוי-נען בשכנות צווי משפחות קאלאדזשעיטשיק. אויף דער גרעניץ-ליניע פון די צווי נחלאות איז געשטאנען א סאסנע-בוים און קיינעם נישט געשטערט...

איז בעטען געגאנגען וולאדיסלאוו קאלאדזשע-טשיק און בעמערקט ווי זיין פעטער אנטאני קאלאד-דזשעיטשיק האט אפגעשניטען די סאסנע און קליבט זיך זי אהיימצופיהרען.

וולאדיסלאוו האט די מעשה פערדראסען און ער האט זיך אנגעהויבען צו קריגען מיט זיין פע-טער.

א ווארט פאר א ווארט, ביז עס איז דער-גאנגען צו א געשלעג, און צו ביידע צדדים איז גע-קומען צולויפען הילף — צו וולאדיסלאוו'ן זיין ברודער יאן מיט דין קאלעגע מיכאל באושאק, און צו אנטאנין — זיינע פיער זיהן: יאן, בראניסלאוו, עדוואַרד און יוזעף.

דער שטח איז פערוואנדעלט געווארען אין א פארמעלען שלאכט-פעלד, און דער רעוואלטאט פון דעם איז געווען, אז אויפ'ן ארט זענען געבליבען צווי טויטע: אנטאני קאלאדזשעיטשאק און דער-הרגעט געווארען דורך באושאק'ן מיט א פרענט איבער'ן קאפ און בראניסלאוו קאלאדזשעיטשיק האט דערהרגעט בזשאושאק'ן מיט א ביקס-קויל. מען האט בראניסלאוו'ן, וועלכער האט אגב נישט געהאט קיין דערלויבעניש אויף געוועהר — ארעסטירט.

די פאסט אלס אינקאסענטקע פון ראטען

(אג) פון פאסט-אמט מעלדעט מען, אז עס ווערט צוגעגרייט א נייער פראיעקט, וואס וועט ערלויבען איינצוקאסירען קלענערע געלד-סומען דורך דער פאסט.

יעדער אינטערעסאנט וואס וועט וועלען איינקאסירען פון זיין בעל-חוב א סומע, נישט העכער פון 30 זל. וועט קענען אויסקויפען א בלאנקעט פאר 30 גר., אנגעבען די סומע און אדרעס פון בעל-חוב און די פאסט וועט דאס געלד שוין איינקאסירען און איבערגעבען דעם אינטע-רעסאנט.

געקינדיגט 600 ארבייטער

(א) די פירמע קינדערמאן אויף לאנקאווע 13 האט געקינדיגט איהרע ארבייטער אויף צווי וואָ-כען. די פירמע זאל דערמיט האבען בדעה צו אדורכפיהרען א רעארגאניזאציע פון דער ארבייט אין דער פאבריק.

נאך דער 14-טאגיגער קינדיגונג וועלען די ארבייטער צוריקגענומען ווערען צו דער ארבייט, אבער אויף נייע בעדינגונגען פון ארבייט און לוין.

ס'איז מעגליך, אז א קלענע צאהל פון זיי זאל אויך רעדוצירט ווערען.

א זקנה איבערגעפאהרען דורכ'ן טראמוואי

(2) לעם פיעטריקאווער 34 איז נעכטען ארונ-טערגעפאלען אונטער'ן טראמוואי די 7-יעהריגע סטאניסלאווא קוואשניעווסקא פון ציגעל-גאס 38. אין א גוססן צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין דאדזשאשטשער שפיטאל.

דערלויבענישען אויף געוועהר

מוזען פראלאנגירט ווערען ביז'ן 31 דעצעמבער ה. י.

(2) פון דער לאדזשער סטאראסטווע איגפאר-מירט מען, אז ביטעס וועגען פראלאנגירען דער-לויבענישען אויף בעזיצען געוועהר דארפען בע-לעגט ווערען ביז'ן 31-טען דעצעמבער ה. י. בכדי צום 1 יאנואר זאלען די אינהאבער פון געוועהר קאנען בעזארגט ווערען מיט נייע דערלויבענישען.

א פאליטישער פראצעס

(א) נעכטען איז, אלס בעשולדיגטער אין פיהרען אנטי-מלוכה'שע טעטיגקייט געשטאנען פארן געריכט דער 21-יאהריגער יעקב יהודה שלעזינגער

ער איז פערארטיילט געווארען אויף 3 יאהר טורמע.

ביי צאהלרייכע בעשווערדען

פון ווייבליכען געשלעכט ווירקט דאס נאטירליכע ביטער-וואסער

Franciszka Józefa

די בעסטע פערדייאונג. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד אפטעקשנעם.

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

אויף א זיצונג פון ציוניסטישען קאמיטעט האט דעפ. ד"ר ראזענבלאט רעפערירט וועגען פער-לויף פון דער קאנפערענץ פון די 3 צענטראלע קאמיטעטען וועגען דער אוניפיקאציע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין קאנגרעס-פוילען, מזרח און מערב-גאליציען, די פראגע איז געלעזט געווארען פאזיטיוו און עס איז געשאפען געווארען א געמיינזאמער קאמיטעט, וועלכער האט די אויפ-גאבע אדורכצופיהרען די אוניפיקאציע לויט די אנ-גענומענע ריכטונגען און צוצוגרייטען אן אלפוילישע ציוניסטישע לאנד-קאנפערענץ.

דעפ. ד"ר ראזענבלאט האט אויך אפגעגעבען א בעריכט פון דער לעצטער זיצונג פון קרן-היסוד-דירעקטאריום אין ווארשא, לויט'ן בעשלוס פון די-רעקטאריום הויבט זיך אן דער נייער קרן-היסוד-קאמפיין אין לאדז דעם 20 דעצעמבער, כדי אנצו-פיהרען מיט דער אקציע קומט קיין לאדז דער פיה-רער פון דער נאציאנאלער ארבייטערשאפט אין א-מעריקע, ה' ברוך צוקערמאן, עס איז אויך בע-שלאסען געווארען אויסצונוצען די אנוועזענהייט פונ'ם מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה' פראפ. ז. בראדעצקי, וועלכער קומט קירצליך קיין פוילען, און איינלאדען איהם אויך קיין לאדז.

ארעסטירט 2 מערדער

וועלכע האבען דערשטאכען 2 פויערים — א פאטער מיט א זוהן

(2) מיט עטליכע חדשים צוריק האבען מיר געבראכט א ידיעה וועגען צווי פויערים אראם דלוג-באק און זיין זוהן פיאטר, וועלכע זענען דער-מארדעט געווארען אויפ'ן שאסעי היינטער יולין.

זיי האבען געפיהרט קיין וולוין פערקויפען תבואה און מען זיי בעפאלען דערשטאכען און בער-רויבט.

נאך א לאנגגען זוכען און פארשען זענען, אלס פעדעכטיגע אין דעם מאָרד ארעסטירט גע-ווארען די צווי פויערים פון דארף באוואראוויעש אנטאני בארטאשעק און וולאדיסלאוו סטאשיאק.

אזרא און עלמית

צו זייער מארגענדיגען אויפטריט אין טעאטער „סקאלא"

די קאוונער „ציט" שרייבט וועגען אזרא און עלמית אט וואס :

זייער בעזוך אין קאוונע איז בלי שום ספק א גרויסע קולטורעלע און קינסטלערישע געשעהע-ניש. מיט זייערע נעמען זענען פערבונדען די בעס-טע טראדיציעס פון דער יודישער טעאטראלער קונסט. דער שיינער פרוב פון דער „ווילנער טרו-פע" אויפצובויען אן ערנסטען יודישען טעאטער, ערנסט לויט די אויפגאבען וואס ער שטעלט פאר זיך, לויט'ן מאטעריאל, וועלכען ער בעארבייט לויטן עצם צוגאנג צו א קינסטלערישער אויפפיהרונג.

און דער אָוונד, וואס זיי האבען געגעבען אין קאוונע, האט אונז סאקע אריבערגעטראגען אין יענער אטמאספערע פון ערנסטקייט און עכטקייט אויף דער יודישער ביהנע, גראד אין אחרון של פסח, אין פרץ'ס יאהרצייט, א י.ל. פרץ-אָוונד — באמת א גוטער און גליקליכער איינפאל, און דער אָוונד, פון „דער גאלדענער קייט" פון די „דריי מתנות", פון „משוגענער בטלן", זענען געווען א גרויסע לייסטונג פון דער קינסטלער-פאר און א אמתדיג טיפע איבערלעבעניש פאר'ן עולם צו-קוקער. קיין איין פאלשער טאן, קיין איין געקינ-צעלטע אינטאנאציע אדער בעוועגונג.

עלמית האט געשאפען ארום די „דריי מתנות" א שטימונג פון א מעשה, און האט ממש בעוואוינ דערט מיט דער בויגעוודיגקייט און פילפארביג-קייט פון איהר שטים, און עזרא האט „אין משו-גענעם בטלן" געגעבען א טיף דורכגעטראכטען פסי-כאלאגישען עסיי", און די סצענע פון די „גרינע פעלדער" האט געגעבען א זוהן בעשטראהלען, לע בעדיגען און מונטערען פראגמענט, אין וועלכע ביידע קינסטלער האבען בעוויזען דאס, וואס זיי פער-מאגען: לעבעדיגען יוגענדליכען טעמפעראמענט ביי איינע און געטאקטקייט און אויסדרוקס-קראפט פון איטליכער בעוועגונג ביים צווייטען.

היינט — דער איינאונאיינציגער רעפעראט

פון געלעהרטען און שריפטשטעלער פראפ. דר. פישל שניאורסאן

היינט דינסטאג אָוונט קומט פאר אין זאל פון „פילהארמאניע" די פייערליכע אויפנאהמע לכבוד דעם בעריהמטען יודישען געלעהרטען און שריפטשטעלער פראפ. ד"ר פישל שניאורסאן. עפע-נען דעם אָוונד און מיט א בעגריסונגס-רעדע אין נאמען פון די לאדזער יודישע ליטעראטען וועט ארויסטרעטען דער בעריהמטער דיכטער יצחק קא-צענעלסאן, נאכדעם וועט דער זעהר חשובער גאסט פראפ. שניאורסאן האלטען זיין איינאונאיינציגע פאר-לעזונג אין לאדז א.ג. „די בעדייטונג פון חלומות פאר זייער ווירקונג". די דאזיגע פארלעזונג, וועלכע איז די געזעגענונגס-פארלעזונג פון פראפ. שניאורסאן אין פוילען, האט ארויסגערופען א גרויס אינטערעס צוליב דער אינטערעסאנטער טעמע און אויך ספע-ציעל צוליב דער פערזענליכקייט פון לעקטאר, וועל-כער איז בעריהמט אויסער אלס איינער פון די גרעסטע פארשער אויפ'ן געביט פון פסיכאלאגיע און פסיכיאטריע, אויך אלס מייסטער-רעדנער. פראפ. שניאורסאן איז אויך בעקאנט דער יודישען עולם פון זיינע ווערק „חיים גראוויצער" א.א.

„אין פינטשעוו טאגט שוין"...

וועט זיין די ערשטע פרעמיערע פונ'ם „אראראט" אין דעם היינטיגען סעזאן

די ידיעה, אז דער „אראראט" הויבט אן צו שפילען שוין דעם נאהענטסטען פרייטאג, האט ארויסגערופען א פערשטענדליכע פעראינטערעסירונג אין די לאדזער יודישע קרייזען און די ערשטע פרעמיערע אין דעם היינטיגען סעזאן ווערט ער-ווארט מיט גרויס אינטערעס.

אין לאדז וועט אין דער ערשטער רייה גע-געבען ווערען דאס פראגראם א. ג. „אין פינטשעוו טאגט שוין", וואס איז געווען א רעוועלאציאנס-פערשטעלונג אין ווארשא.

מיט דעם דאזיגען פראגראם האט דער „אראראט" געשלאגען דעם רעקארד פון הומאר און סאטירע אין דעם איצטיגען טעאטער-סעזאן.

די אלע הכנות צו דער לאדזער פרעמיערע זענען אין פולען גאנג.

דאנערשטאג — קאנצערט פון „שיר"-כאר

דאנערשטאג אָוונט קומט פאר דער צוויי-טער גרויסער קאנצערט פון „שיר"-כאר, וועמענס אויפטריטען ווערען שטענדיג פערוואנדעלט אין א יום-טוב ביי דעם מוזיקאלישען לאדז. אין דעם ערשטען, קלאסישען טייל פון פראגראם, וועט דער כאר אויספיהרען צווי פראגמענטען פון הענדעלס פרעכטיגע אראטאריע „יהודה המכבי", מענדעל-סאנס שדים-טאנץ פון „וואלפורגיס-נאכט" און תהלים קאפ. 42, די הארציגע שטימונגען פון דער פרעכטיגער קאמפאזיציע לאזען איבער א שטארקען איינדרוק. די סאלא וועט אויספיהרען פרל. ס. קראפיוניק (סאפראן). דער צווייטער טייל פון פראגראם וועט זיין געווידמעט אויסשליסליך דער יודישער פאלקס-מוזיק. מיטן קאנצערט וועט אנ-פיהרען פראפ. י. פייווישיס. אקאמפאנירען וועט פרל. ל. לאקס.

פון יודישען „טעאטער סקאלא"

היינט דינסטאג אָוונט ווערט געשפילט צום לעצטען מאל די קאמישע אפערעטע „די רביצין פון בראדוויי" מיט רעגינא צוקער און הערמאן פעניגשטיין אין די הויפטראלען.

אין די פוילישע טעאטערס

שטאטיש טעאטער: היינט — דזשים און דזשיל.

קאמעראל-טעאטער: היינט ווערט נישט גע-שפילט.

פאפולארני טעאטער: היינט — „לעדי שיק".

רעווי-טעאטער „יאר": היינט — ווידעראהאלונג פון דער פרעמיערע „קארוזעלע פון הומאר".

מעלדונג

אומזיסטע רייזעס קיין ארץ ישראל

די ציהונג פון דער 3-טער א"י-לאטעריע פון צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, קומט פאר זונטאג דעם 11 ה. ח. די לאטעריע איז לעגאליזירט דורך דער דירעקציע פון דער מלוכה'שער לאטעריע.

דער פרייז פון א לאס אויף 2 רייזעס איז 5 זלאטעס, אויף 1 רייזע 2.50 זל.

לאסען נאך צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא, שרודמיעסקא 29, אין „תוצרת הארץ", שרודמיעסקא 1, און אין דער קאלעקטור יאטקא, פיעטריקאווער 22.

8802

אַנהויב אין גאַנצע. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאַג 12.30 בייטאָג.

הייבט און פאלגענדע טעג! גרויסע פּרעמיערע! הייבט און פאלגענדע טעג!

טראַגעדיע פון א שעהן יודיש מיידעל מאַריע קאַליש, געשטעמפּעלט מיט געשענדעטן דאָקומענט דורך די צאַרישע סאטראַפּען

„מאסקווע אהן מאסקע"

Lionel Barrymore ווי אויך די שעהנע Elisa Landi

גיהנום פון די יודען אין ריסלאַנד. הינטערקוליסען-אינטריגעס פון דער צאַרישער אָכראַנע. מיט דעם אויסגעצייכנעטן טראַגיקער

אויסער פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאָבע פון FOX ווי אויך לאַנד-אַקטואַליטעטען. פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער. דער זאַל איז שטאַרק בעהייצט.

יעדער איינציגער

האט זיך אי-בערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אז״וו צאַהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23

טעלעפאָן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטן צושטאַנד צו פערקויפען.

קליינע פּאַדאַטקעס !!!

ווערלען צאָהלען פון ניי-יאָהר אַן סוחרים, וועלכע וועלען פיהרען האנדעלס-ביכער. איך פיהר שוין פיל יאָהר ביי איינינע פירמעס האנדעלס-ביכער, וועלכע ווערען קאָנטראָלירט און שטענדיג פון סקאַרב אַנערקענט און די פירמעס צאָהלען פּאַדאַטקעס לויט די ביכער. איבערדעם דאַרפען סוחרים, וועלכע ווילען פון ניי-יאָהר איינפיהרען ביכער, זיך ווענדען צו מיר. מיט אַכטונג

ג. גריגבוים, קאָנסטאַנטינער 46

לינקע אָפיצינע, 1-טער שטאָק.

ראטעוועט דאס געזונד

די בעריהמסטע ערצט-ליכע וועלט-פערזענ-ליכקייטן האָבן פעסט-געשטעלט, אַז 75 פּראָצ. קראַנקהייטן ענטשטעהען צוליב אבסטרוקציע.

א קראַנקער מאַגען איז די הויפּט-סיבה פון ענטשטעהען פון פערש. קראַנק-הייטען, פּראַומריינגס דאָס בלוט און שאפט א שלעכטע שטאָף-װעקסלונג.

די בעריהמטע זייט 50 יאהר אין דער גאנצער וועלט

Zioła z gór Harcu Dr. Lauera ווי דאס האבען בעשטעטיגט די פּראָפ. פון בערלינער אוניווערזיטעט ד״ר מארטין, ד״ר האכפּלעטער און א סך אנד. בעדייטענדע דאָקטוירים, זענען אַנ׳אידעאַל מיטעל בעזונד צו מאַכען דעם מאַגען, בעזייטיגען די אבסטרוקציע (פער-הארטונג), איז א גוט ריינעגונגס-מיטעל, פערלייכטערן די פונקציעס פון די פערדייאונגס-אָרגאנען, פערשטאַרקן דעם אָרגאניזם און דערוועקן דעם אפּעטיט.

Zioła z gór Harcu Dr. Lauera בעזייטיגען די ליידען פון די לעבער, נירען, גאַל-שטיינער. העמאָריד-ליידען, רעוומאטיזם און ארטרעטיזם, קאָפּ-וועהטאָג, אויסשיטען און לישאַיעס.

Zioła z gór Harcu Dr. Lauera זענען בעוואָרען בעשאָנקען אויף די ערצטליכע אויסשטעלונגען מיט די העכסטע אויסצייכ-נונגען און גאָלדענע מעדאַלען אין באַדען, בערלין, וויען, פאריז, לאָנדאָן און אין אנדערע שטעט. ד״ר לאוער האט בעקומען טויזענדער דאַנק-זאגונגען פון אויסקורירטע. פרייז פון א האַלב שאַכטעלע 1.50 זל., א דאָ-פּעלטע שאַכטעל 2.50 זל.—פערקויף אין אַפּטייקן און סקלאַד-אַפּטעשנעס.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך װעט גרויס אַזוי ווי א מעגשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי א װאַסער-קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס װערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעל בעקאַנט די בענדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הויכע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בע-האַנדלונג און פון דעמשטן פּראָפעסאָר דאָקטאָר פּראָבירטע בעזייטיגונג זיכער דעם שווערסטען און נעפעהר-ליכסטען בראָך. אויך פאַר הויקערס, ליימונגען מיט הייל-גאַרסעטען און פּאַס-ראַמען פאר פערקרומטע פיס און פּלאַטס-פיס. ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען, פאר די גרעסטע קראַנקע פרויען. עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. די פּלאַמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד״ר בּאַראַנטש, פּראָפ. ד״ר י. מאַריש-לער, פּראָפ. ד״ר בר. קיפּלאַנאָווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אָן פּערזענליכע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאָגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין האַרצינסטען דאַנק דעם ה׳ ד״ר. י. ראַ-פּאַפּאָרט, האַוויכהאָפּט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 פאַר זיין ערנסטע הילף און מיינע ברוך-ליידען. דעם 20-טען סעפּטעמבער 1932, האָב איך מיך געווענדעט מיט א שווערער ברוך-קראַנקהייט, וואָס מיר געדראָהט א געפאַהר און דאָך א דאַנק דעם פערלעגטען מיר באַנדאַזש דורכ׳ן ספּעציאַ-ליסט ה׳ ד״ר. י. ראַפּאַפּאָרט האָט ער מיר געלינדערט די שמערצען.

(—) J. Silberspitz

לאָדז, פראַנצישקאַנער 56.

Dr. med. Haltrecht

ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.

Doktór

Łagunowski

Piotrkowska 70

i róg Traugutta

Tel. 181-83.

choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Gabinet Roentgeno-leczniczy.

Przyjmuje od 8^{30} do 10, 1 — 2^{30}, od 6 do 8^{30} w. w niedzielę i święta od 10—1.

Oddzielna poczekalnia dla pań.

Dr. HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אָוונט. פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

דאָס בעסטע היימישע מיטאָג פון 6 שפּייזען פאַר 1 זל. איז נור ביי באַמבערג, נאָוואָ-מיעסקאַ 6, 2. הויף, ה.40. ווער עס פּרוּבירט איינמאַל בלייבט אונזער שטענדיגער גאַסט. 5084

Dr. med.

W. Eychner

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

וואָלטשאַנסקאַ 4 איצט 4 צעגעלניאַנאַ

(נעבן קינאָ „טשאַרי") טעל. 134-72

Dr. med

REICHER

פּאָלודניאָווע 28, טעל. 20193

ספּעציאַל-ארצט פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג קינדערלאָזיגקייט און סעקסועלע בעראַטונגען

נעהמט אָן פון 5 — 8 אָוונד.

זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפילים, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.

זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.

בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי

אַנאַנס ביז 15 ווערטער

לאָקאַלען

א האַלב געוועלב פאַר׳ן בלויזען דירה-געלד צוליב אוועקציעהן פלעץ וואָלנאַשצי רוג נאָוואָמיעסקאַ, אין היטען-געשעפט.

צו פערמיטען א געוועלב מיט א שטוב אויף פראַנצישקאַנער גאַס, צוזאַמען אָדער בעזונדער. צו ערפאַהרען אויף מרדכי גבאַי׳ס גאַס נומער 9, ביי א. צוקערמאַן.

א שטוב מיט א קיך אוועקציעהען. אַלטער מאַרק 1, רוג נאָוואָמיעסקאַ, פראָנט, 1-טער שטאָק מיט באַלקאָן, בעאייגנעט אויף א געשעפט, ביי ראָזענבלום. 5077

Oryginalny

אכטונג, דאַמען!

דאַמען-טאַשען

און לעדערנע פאַרטמאָ-נעטקעס

200 נייעסטע מוסטערן

znak fabr.

NIEMEŃSKA FABRYKA Grodno

(בעשאַנקען מוז א נאַלדענעם מעדאַל)

Sklep w Łodzi, Piotrkowska 49

telefon 106-33.

א שטוב מיט א קיך צו פערמיטען 6-טער שערפּינן, ביים גרינעם מאַרק. צו ערפאַהרען אין גאַלאַנטעריע-געוועלב, 6-טער שערפּינן 28. 5088

לאָדזשי אין מעבלירטע צימערן איז צו בע-קומען וואָלטשאַנסקאַ 19, ביי זענדעל. 5089

פערשידענעס

Zgubiono pokwitowanie Nr. 28 na imię A. Olsztajn, ul. Nawrot 2, 1 skrzynka Marsel kg. 38, dnia 20/X-32. 5079

בריוו פאַסטען

איך זוך א פּראַקטיקאַנט און אויך א שניי-דערין, וואָס איז בעקאַנט אין א געשעפט, וואָס גיט אויף אָבנוץ באַלאָוע קליידער, ביי אלפערט, אַלטער מאַרק 13, פראָנט, 1-טער שטאָק. 5086

אַלע דאָרפען וויסען

אַז די פירמע

פּערדער זגערזשער 7

לוטאָמירסקאַ 2 און זגערזשער 20

איז די איינציגע קוועלע, וואו מען קריגט אַמביליגסטען צו קויפען

דאַמען- און מענער-היטען

פון די נייעסטע פאַסאָנען און מאָדערנסטע קאָלירען, און גלייכצייטיג ווערט אָנגענומען צו איבערפאַסאָנירען מענער- און דאַמען-היטען פון גאַר אַלט אויף נעגאַליך ניי און אַלעס צו ביליגע פרייזען און רעעלע בעהאַנדלונג.

בעדענקט די אַדרעסען!

חדר „תורה ודת"

עם גן-ילדים

פּל. וואָלבאַשטשי (נייע שטאָט) 6

מאַכט בעקאַנט דאָס נאָך א גרינדליכען רעמאָנט ווערט דאָס חדר צום נייעם שול-יאָהר פולשטענדיג רעאָרגאַניזירט און פערפולקאָמט אויף אַלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.

איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ׳ן קומענדיגען שול-יאָהר 1932/33 אין אַלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פּרעבעל-שול) קומען פאַר יעדען טאָג פון 9—1 בייטאָג.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת", וואו סווערט געלייגט גרויס אַכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ׳דיגע אויפפיהרונג און ס׳ווערט געלערנט דורך מלמדים ספּעציאַליסטען תורה ודרך ארץ און אַלעס, וואָס א יודיש קינד דאַרף צו וויסען!

קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אַהיים-געפיהרט דורך א ספּעציעלען מענש.

צוליב׳ן קריזיס — הנחה-פרייזען.

צו אַלע פּאָליסען-בעזיצער!

די אַלע, וועלכע האָבען דורך מיר רעגיסטרירט די רוסישע פּאָליסען און האָבען שוין בע-קומען אויסגעצאָהלט, ווי אויך די אַלע, וועלכע צאָהלען פּאָליסען און האָבען צוליב סיבות אויפגעהערט צו צאָהלען, קענען זיך ווענדען וועגען אַלע צרט אינפאָרמאַציעס. וועלכע ווערען ערטיילט בחנם טעגליך פון 9—11 צום אַסעקוראַציע-אינספּעקטאָר

ח. קאַנסער, קאַמיענאַ 9, טעל. 175-88.

בעמערקונג: איך נעהם אויך אָן אַסעקו-ראַציע פאַר פייער און גנבות אויף וואָהנונגען-לאָגערן, אויטאָ׳ס און שויפענסטער. 4946

בוכהאַנדלונג נ. בערלינסקי

לאָדז, אַלט-שטאָט 12.

חודש פונם יודישען בוך, אָרגאַניזירט לויט דער איניציאַטיוו פון יודישען פען-קלוב אין פּוילען

אין דער ביליגער רשימה געהען אריין העכער 1000 פון די בעסטע ביכער, די וויכטיגסטע ווערק פון דער יודישער און וועלט-ליטעראַטור פון די בעדייטענדיגסטע פערלאַגען. הנחה ביז 90 פּראָצ.

קומט און זעהט אַדורך די רשימה פון׳ם ביליגען ביכער-פערקויף און איהר וועט זיכער עפּעס קויפען.

אַלע ביכער זענען צו בעקומען אויך אין פּראַכט-באַנד צום פּרייז פון 1.50 גילדן.

Dr. med. JÓZEF SZEPS

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעציאַל-ארצט פאַר לעבער, דאַרם און שטאָף-וועקסעל-קראַנקהייטען

Piłsudskiego 36 (וואָסכאָדניאַ) טעל. 224-13

נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונד.

Laboratorjum Analityczne

dla przemysłu

chemicznego, włókienniczego i metalurgicznego

Dr. EUG. RITTA

Piotrkowska 126, tel. 232-88.

ד״ר דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאָן 116-33

ס׳נעהמען אָן דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטן, ד״ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק, ד״ר יוסטמאַן, ד״ר מ. קאַנטאָר, ד״ר ציגע, ד״ר ראַקאָווסקי, ד״ר ראָזענצווייג, ד״ר רוזשאַנער, ד״ר ווייגבערג, ד״ר סטופּעל, צאָהן-ארצט גראַדזיענטשיק-קראַשיאַוואַ ווי אויך ווייזיטען אין שטאָט. רענטגען-בעשטראַלונגען, קוואַרץ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, און ערצטליכע אַנאַליזען.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס א חודש מיט אָפּטראָגען א היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקא—1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר׳ן אינהאַלט און טער-מין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פּעראַנט-וואָרטליך. די אדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

נעקראָלאָגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר א מילימעטער-שורה

פאַר׳ן טעקסט—8 גר.	פרייטאָג און ערב-יו״ט—24 גר.	אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40	60—	4
נאָכ׳ן טעקסט—12	18—	8

אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.